

મુંબઈ સમાચાર

મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપના: ૧ જુલાઈ ૧૮૨૨ ■ પુસ્તક: ૨૦૪ ■ Volume 68 ■ Issue 5 ■ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૧
 ■ પૌષ સુદ - ૭ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ 6 January 2025, Monday ■ REGD.No. MCS/058/2018-20

R.N.I. No. GUJ GUJ/201356486 ★

સોમવાર, ૬ જાન્યુઆરી ૨૦૨૫, કિંમત રૂ ૧૦.૦૦

ધર્મતેજ પૂર્તિ

LIKE & FOLLOW: /Mumbaisamachar4u

સમજદારી દેખાડજો જ

Lake તો આખી દુનિયામાં જોવા મળશે, પણ Antelope Canyon, Zion National Park, Bryce Canyon, Horseshoe Bend તો ફક્ત URVI TOURS ની USA દુરમાજ જોવા મળશે...

**SAN FRANCISCO | LOS ANGELES
 UTAH | LAS VEGAS | NIAGARA |
 WASHINGTON D.C |
 NEW YORK | ORLANDO**

URVI TOURS ની વિશેષતાઓ

1. ANTELOPE CANYON.
2. BRYCE CANYON NATIONAL PARK.
3. ZION NATIONAL PARK.
4. DAVID COPPERFIELD MAGIC SHOW IN LAS VEGAS.
5. THE SPHERE IN LAS VEGAS.
6. THE EDGE IN NEW YORK.
7. SUMMIT VANDERBILT IN NEW YORK.
8. STAY IN SAN FRANCISCO DOWNTOWN.
9. STAY IN PARIS HOTEL IN CENTRE OF LAS VEGAS STRIP.
10. ONE NIGHT STAY AT FREMONT STREET IN LAS VEGAS.

DEPARTURES DATES OF 2025:

APR : 19 | MAY : 3, 17 (SOLD OUT) 31 | JUNE : 14, 28

JITEN DHAROD   **NAYAN SONI**
 +91 98191 33199   +91 97570 25247

DHIREN RUPARELIA
 +91 99305 49258

ADDRESS: 1/A. PALM VIEW BUILDING. L.N. ROAD,
 NR. SWAMINARAYAN MANDIR, OPP. VIDYALANKAR CLASSES,
 DADAR(E), MUMBAI- 400014.

CONTACT: +919892720353
 info@uldestination.com | www.uldestination.com

Scan ME!!

ANTELOPE Canyon

21 NIGHTS / 22 DAYS

USA

R.N.I. No. GU/GU/201356486

સોમવાર, ૬ જાન્યુઆરી ૨૦૨૫, કિંમત ₹ ૧૦.૦૦

દર્મતેજ પૂર્તિ

LIKE & FOLLOW: /Mumbaisamachar4u

ભારતના 'દુશ્મન' સોરોસને અમેરિકાનો સર્વોચ્ચ મુલકી અવોર્ડ

અવોર્ડ: અમેરિકાના પ્રમુખ જો બાઇડન પાસેથી અમેરિકાનો સર્વોચ્ચ મુલકી અવોર્ડ મેળવતા ભૂતપૂર્વ વિદેશ પ્રધાન હિલેરી ક્લિન્ટન. ભારત અને નરેન્દ્ર મોદીના વિરોધી જ્યોર્જ સોરોસ સહિત ૧૯ જણને આ અવોર્ડ અપાયો છે. તેઓ વિશ્વના વિકાસમાં મહત્વનું યોગદાન આપવા બદલ અમેરિકાનો સર્વોચ્ચ મુલકી અવોર્ડ - પ્રેસિડેન્શિયલ મેડલ ઓફ ફ્રીડમ - આપીને સન્માન કરાયું હતું.

આ અવોર્ડ મેળવનારા ૧૯ જણમાં અમેરિકાના ભૂતપૂર્વ વિદેશપ્રધાન હિલેરી ક્લિન્ટન, ફૂટબોલ ખેલાડી લિયોનેલ મેસી, અભિનેતા ડેવિડ વોશિંગ્ટનનો પણ સમાવેશ થાય છે.

અમેરિકાના વિદાય લઇ રહેલા પ્રમુખ જો બાઇડને અમેરિકાના સર્વોચ્ચ મુલકી અવોર્ડ એનાયત કર્યા હતા.

'ભારત દ્વારા કાશ્મીરમાં અત્યાચાર કરાય છે', એવા વિવાદાસ્પદ નિવેદન કરનારા અને ભારતને અસ્થિર કરવાના

વોશિંગ્ટન: ભારત અને વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીના વિરોધી જ્યોર્જ સોરોસ સહિત ૧૯ જણને અમેરિકા સહિત વિશ્વના વિકાસમાં મહત્વનું યોગદાન આપવા બદલ અમેરિકાનો સર્વોચ્ચ મુલકી અવોર્ડ - પ્રેસિડેન્શિયલ મેડલ ઓફ ફ્રીડમ - આપીને સન્માન કરાયું હતું.

આ અવોર્ડ મેળવનારા ૧૯ જણમાં અમેરિકાના ભૂતપૂર્વ વિદેશપ્રધાન હિલેરી ક્લિન્ટન, ફૂટબોલ ખેલાડી લિયોનેલ મેસી, અભિનેતા ડેવિડ વોશિંગ્ટનનો પણ સમાવેશ થાય છે.

અમેરિકાના વિદાય લઇ રહેલા પ્રમુખ જો બાઇડને અમેરિકાના સર્વોચ્ચ મુલકી અવોર્ડ એનાયત કર્યા હતા.

'ભારત દ્વારા કાશ્મીરમાં અત્યાચાર કરાય છે', એવા વિવાદાસ્પદ નિવેદન કરનારા અને ભારતને અસ્થિર કરવાના પ્રયાસમાં સંડાવાયેલા હોવાનું કહેવાતા વિવાદાસ્પદ જ્યોર્જ સોરોસને અમેરિકાનો સર્વોચ્ચ મુલકી અવોર્ડ અપાયો છે. તેઓ ભારતના કોંગ્રેસ પક્ષ સહિતના વિપક્ષની સાથે સાઠગાંઠ ધરાવતા હોવાનો આરોપ પણ છે.

૯૪ વર્ષીય જ્યોર્જ સોરોસ થોડા સમય પહેલાં ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની વિરુદ્ધ જાહેરમાં ઘણું બોલ્યા હતા.

ભાજપે આક્ષેપ કર્યો હતો કે સોરોસે ભારતની ચૂંટણીમાં દખલગીરી કરવા પ્રયાસ કર્યો હતો.

આજેન્ટનાનો ફૂટબોલ ખેલાડી લિયોનેલ મેસી અમેરિકાના પ્રમુખના હસ્તે સર્વોચ્ચ અવોર્ડ મેળવવા વાહટ હાઉસમાં હાજર રહી નહોતો શક્યો.

'જો બાઇડને વાહટ હાઉસના 'ઇસ્ટ રૂમ' ખાતે જોયાયેલા ભવ્ય સમારંભમાં જણાવ્યું હતું કે હું પ્રમુખ તરીકે પ્રથમ વખત દેશના સર્વોચ્ચ મુલકી પુરસ્કાર એનાયત કરી રહ્યો છું. આ અવોર્ડ મેળવનારા લોકો ખરેખર 'અસામાન્ય મહાન' છે.

ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ બિલ ક્લિન્ટન, અનેક હાલના અને ભૂતપૂર્વ પ્રધાનો અને ઉચ્ચ અધિકારીઓ શનિવારે બપોરે વાહટ હાઉસમાં જોયાયેલા આ કાર્યક્રમમાં હાજર રહ્યા હતા.

હિલેરી ક્લિન્ટન જ્યારે આ અવોર્ડ લેવા ગયા ત્યારે બધાએ ઊભા થઇને તાળી પાડીને તેમને વધાવી લીધાં હતાં.

જેન ગુડઓલ, એના વિન્ડર, રાલ્ફ લોરેન, જ્યોર્જ સ્ટીવન્સ જૂનિયર, ટિમ ગિલ, વિજાની બિલ નયે, રેવિડ રુબેન્સ્ટીનનું પણ અમેરિકાના આ સર્વોચ્ચ મુલકી અવોર્ડથી સન્માન કરાયું હતું.

મિઝોરમ-મ્યાનમાર સરહદ પર કેન્દ્રના નિર્દેશ બાદ સુરક્ષામાં વધારો

આંધ્રપ્રદેશ: કેન્દ્રના નિર્દેશને પગલે ૫૧૦ કિમી લાંબી મિઝોરમ-મ્યાનમાર સરહદ પર સુરક્ષા વધારી દેવામાં આવી છે અને વાડ વિનાની આંતરરાષ્ટ્રીય સરહદની બંને બાજુ ૧૦ કિમીની ત્રિજ્યામાં રહેતા લોકોની અવરજવરને નિયંત્રિત કરવામાં આવી છે.

આ માહિતી એક અધિકારીએ આપી હતી. સરહદની બંને બાજુ ૧૦ કિમીની ત્રિજ્યામાં રહેતા બંને દેશોના રહેવાસીઓને હવે એકબીજાને મળવા માટે બોર્ડર પાસની જરૂર પડશે. તેમણે જણાવ્યું કે મ્યાનમાર અને ભારતીય નાગરિકોને એકબીજાના દેશોની મુલાકાત લેવા માટે સાત દિવસ માટે માન્ય બોર્ડર પાસ આપવામાં આવી રહ્યા છે. તેઓને આંતરરાષ્ટ્રીય સરહદની બંને બાજુ ૧૦ કિમીની પ્રાદેશિક મર્યાદામાં રહે છે તેની ખાતરી કરતા દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા બાદ આ પાસ આપવામાં આવે છે. તેમણે કહ્યું કે ગુલ મંત્રાલય (એમએચએ) દ્વારા જારી કરાયેલ આદેશ અને નવા દિશાનિર્દેશોના આધારે ૩૧ ડિસેમ્બરથી કેટલાક પ્રવેશ અને બહાર નીકળવાનાં સ્થળો પર રાજ્ય પોલીસ, આસામ રાઇફલ્સ અને આરોગ્ય અધિકારીઓ દ્વારા પહેલ કરવામાં આવી છે. મિઝોરમના છ જિલ્લાઓ- ચંકૃઇ, સિયાહી, લોંગટલાઇ, હનાથિયાલ, સૈતુલ અને સેરછિપ-મ્યાનમારના ચીન રાજ્ય સાથે ૫૧૦ કિમી લાંબી સરહદમાં હિસ્સો ધરાવે છે. ૨૪ ડિસેમ્બરે ગુલ મંત્રાલયે એક નવો પ્રોટોકોલ જારી કર્યો હતો, જેમાં ફૂલ મેન્ટર રેજીમ (એફએમઆર) હેલ્થ લોકોની અવરજવર પરની મર્યાદા અગાઉના ૧૬ કિમીથી ઘટાડીને વર્તમાન ૧૦ કિમી કરી હતી.

થિયેટર નાસભાગ કેસમાં અભિનેતા અલ્લુ અર્જુન પોલીસ સમક્ષ થયો હાજર, હોસ્પિટલ ન જવાનો લીધો નિર્ણય

હૈદરાબાદ: ફિલ્મ 'પુષ્પા ૨'ના પ્રીમિયર દરમિયાન નાસભાગ દરમિયાન એક મહિલાના મોત મામલે તેલુગુ અભિનેતા અલ્લુ અર્જુન રવિવારે પોલીસ સમક્ષ હાજર થયો હતો. અભિનેતા ચિક્કાપલ્લી પોલીસ સ્ટેશનના એસએચઓ સમક્ષ હાજર થયો હતો અને કોર્ટની ઔપચારિકતા પૂર્ણ કરી અને ત્યાંથી રવાના થયો હતો. આ કેસમાં અલ્લુ અર્જુનને આરોપી નંબર ૧૧ તરીકે ઓળખવામાં આવી રહ્યો છે. આ કેસમાં અલ્લુ અર્જુનને ત્રીજા જાન્યુઆરીએ કોર્ટ નિયમિત જામીન આપ્યા હતા. કોર્ટના નિર્દેશો મુજબ, અભિનેતાએ દર રવિવારે સવારે ૧૦ થી ૧ વાગ્યાની વચ્ચે બે મહિલાના સમઘણા માટે અથવા ચાર્જીટ દાખલ ન થાય ત્યાં સુધી તપાસ અધિકારી સમક્ષ હાજર રહેવું પડશે. આ સિવાય કોર્ટે અલ્લુ અર્જુનને કોર્ટે જાણ કર્યા વિના પોતાનું સરનામું ન બદલવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો અને મંજૂરી આપી રહ્યો છે. આ કેસમાં અલ્લુ અર્જુનને ત્રીજા જાન્યુઆરીએ કોર્ટે નિયમિત જામીન આપ્યા હતા. કોર્ટના નિર્દેશો મુજબ, અભિનેતાએ દર રવિવારે સવારે ૧૦ થી ૧ વાગ્યાની વચ્ચે બે મહિલાના સમઘણા માટે અથવા ચાર્જીટ દાખલ ન થાય ત્યાં સુધી તપાસ અધિકારી સમક્ષ હાજર રહેવું પડશે. આ સિવાય કોર્ટે અલ્લુ અર્જુનને કોર્ટે જાણ કર્યા વિના પોતાનું સરનામું ન બદલવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો અને મંજૂરી આપી રહ્યો છે. આ કેસમાં અલ્લુ અર્જુનને ત્રીજા જાન્યુઆરીએ કોર્ટે નિયમિત જામીન આપ્યા હતા. કોર્ટના નિર્દેશો મુજબ, અભિનેતાએ દર રવિવારે સવારે ૧૦ થી ૧ વાગ્યાની વચ્ચે બે મહિલાના સમઘણા માટે અથવા ચાર્જીટ દાખલ ન થાય ત્યાં સુધી તપાસ અધિકારી સમક્ષ હાજર રહેવું પડશે. આ સિવાય કોર્ટે અલ્લુ અર્જુનને કોર્ટે જાણ કર્યા વિના પોતાનું સરનામું ન બદલવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો અને મંજૂરી આપી રહ્યો છે.

પોરબંદર કોસ્ટગાર્ડ એર એન્કલેવ પર એએલએચ ધ્રુવ હેલિકોપ્ટર કેશ થતાં બે પાઇલટ સહિત ત્રણનાં મોત

(આમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: પોરબંદરના કોસ્ટગાર્ડ એર એન્કલેવ પર એએલએચ ધ્રુવ હેલિકોપ્ટર કેશ થતાં બે પાઇલટ સહિત ૩ લોકોનાં મોત નીપજ્યાં હતાં. હેલિકોપ્ટર કેશ થયા બાદ જોરદાર વિસ્ફોટ થતાં ભયંકર આગ લાગી હતી. રેસ્ક્યૂ ટીમે આગ હોલવવા માટે તાત્કાલિક કામગીરી શરૂ કરી હતી. ઘટનાની જાણ થતાં જ તાત્કાલિક ધોરણે ઈમરજન્સી રિસ્પોન્સ ટીમ ઘટનાસ્થળે પહોંચી ગઈ હતી.

પ્રાસ માહિતી પ્રમાણે પોરબંદરના કોસ્ટગાર્ડ એર એન્કલેવ પર હેલિકોપ્ટર કેશ થયું હતું. આ હેલિકોપ્ટર કેશ થતાં વિસ્ફોટ થયો હતો. હેલિકોપ્ટરમાં સવાર બે પાઇલટ સહિત એક વ્યક્તિનું મોત નીપજ્યું હતું. પોરબંદરના પોલીસ અધિક્ષક ભગીરથસિંહ જાડેજાએ મીડિયા સાથેની વાતચીતમાં જણાવ્યું છે કે, હેલિકોપ્ટરમાં બે પાઇલટ સહિત ત્રણ જવાન હતા. આ ઘટનામાં ત્રણેયનાં મોત થયાં છે. આ ઘટના બપોરે ૧૨:૧૦ વાગ્યાની આસપાસ બની હતી. કમલા બાગ પોલીસ સ્ટેશનના પીઆઈ રાજેશ કાનમિયાએ મીડિયાને જણાવ્યું હતું કે, ત્રણ કૂ સભ્યો ગંભીર રીતે ઘાંતી ગયેલી હાલતમાં

દુર્ઘટના: ગુજરાતના પોરબંદર વિમાનમથકે રવિવારે ઉતરાણા વખતે તૂટી પડેલું ભારતીય તટરક્ષક ઇળનું હેલિકોપ્ટર. આ દુર્ઘટનામાં ત્રણ જણ માર્યા ગયાં હતાં. (પીટીઆઈ)

પોરબંદરની હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા. જ્યાં તેઓ સારવાર દરમિયાન મૃત્યુ પામ્યા હતા. પોરબંદરના સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૪ના રોજ રેસ્ક્યૂ ઓપરેશન દરમિયાન કોસ્ટગાર્ડનું હેલિકોપ્ટર કેશ થયું હતું. જેમાં ભારતીય કોસ્ટગાર્ડના ત્રણ જવાનો શહીદ થયા હતા. જેમાં પાઇલટ રોકેટમાર રાણાનો મુતદેહ દરિયામાં લાપતા થયો હતો. એક માસ બાદ વીર જવાના શરીરના અવશેષો દરિયામાંથી મળ્યા હતા. પોરબંદરથી ૪૫ નોટિકલ માઇલ દૂર દરિયામાં ૦૨ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૩ની મોડી રાત્રિના અવકાશમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા. આ પરીક્ષણ વિક્રમ સારાભાઈ સ્પેસ સેન્ટરે કર્યું છે. ઉલ્લેખનીય છે કે પીએસએલવી-સી૬૦ મિશનએ ૩૦ ડિસેમ્બરે બે સ્પેસએક્સ ઉપગ્રહોને અવકાશમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા.

વડા પ્રધાન મોદીએ કર્યું નમો ભારત કોરિડોરનું ઉદ્ઘાટન: બાળકો સાથે ટ્રેનમાં સવારી કરી

નવી દિલ્હી: વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ રવિવારે નમો ભારત ટ્રેનના સાહિબાબાદ-ન્યૂ અશોક નગરના ૧૩ કિલોમીટર લાંબા સેક્શનનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. હવે આ ૧૩ કિલોમીટરના સેક્શનના ઉદ્ઘાટન સાથે દિલ્હી અને મેરઠ વચ્ચેની મુસાફરી વધુ ઝડપી અને સરળ બની જશે. ઉદ્ઘાટન દરમિયાન પીએમ મોદીને નમો ભારત ટ્રેનનું મોડલ પણ બતાવવામાં આવ્યું હતું. આરઆરટીના દિલ્હી વિભાગના ઉદ્ઘાટન સાથે જ દિલ્હીને તેનો પહેલો નમો ભારત કોરિડોર મળ્યો છે. રવિવારે સાંજે પાંચ વાગ્યાથી આ સેક્શન પર મુસાફરી માટે કામગીરી શરૂ કરવામાં આવશે. મુસાફરો ન્યૂ અશોક નગર (દિલ્હી) અને મેરઠ દક્ષિણ (યુપી) વચ્ચેનું ૫૫ કિમીનું અંતર માત્ર ૪૦ મિનિટમાં પૂર્ણ કરી શકશે.

પાસ વાત તે એ હતી કે વડા પ્રધાને સાહિબાબાદ સ્ટેશનથી ન્યૂ અશોક નગર સ્ટેશન સુધી નમો ભારત ટ્રેનમાં મુસાફરી પણ કરી હતી. આ પ્રવાસ દરમિયાન વડા પ્રધાને બાળકો અને લોકો સાથે મુલાકાત કરી હતી અને વાતચીત પણ કરી હતી. દરમિયાન બાળકોએ તેમને એક પેઇન્ટિંગ ભેટમાં આપી હતી. એક છોકરીએ પીએમ મોદીને હિન્દીમાં કવિતા સંભળાવી. દેશના વડા પ્રધાનને મળવાનો અને જોવાનો આનંદ બાળકોના ચહેરા પર સ્પષ્ટ દેખાતો હતો.

પર સ્પષ્ટ દેખાતો હતો. આરઆરટીએ સના દિલ્હી વિભાગના ઉદ્ઘાટન સાથે, દિલ્હીને તેની પ્રથમ નમો ભારત કનેક્ટિવિટી મળી. ન્યૂ અશોક નગર અને મેરઠ દક્ષિણ વચ્ચે ૧૧ સ્ટેશન છે અને તે ૫૫ કિમી લાંબો આરઆરટીએસ કોરિડોર છે. મળતી માહિતી મુજબ અહીં દર ૧૫ મિનિટે લોકોને ટ્રેન ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે. આ નમો ભારત ટ્રેનની કેટલીક પાસ વિશિષ્ટતાઓ છે. આમાં મહિલાઓ માટે અલગ આરક્ષિત કોચ આપવામાં આવ્યો છે. આ ઉપરાંત વૃદ્ધો, મહિલાઓ અને અપંગ લોકો માટે તમામ કોચમાં અનામત બેઠકો પણ રાખવામાં આવી છે. ટ્રેનની અંદર ઈમરજન્સી પેનિક બટન આપવામાં આવ્યું છે. મુસાફરોએ ન્યૂ અશોક નગર સ્ટેશનથી મેરઠ દક્ષિણ સ્ટેશન સુધી સ્ટાન્ડી કોચ માટે ૧૫૦ રૂપિયા અને પ્રીમિયમ કોચ માટે ૨૨૫ રૂપિયા ભાડું ચૂકવવું પડશે. સત્તાવાર માહિતી અનુસાર, દિલ્હી-ગાઝિયાબાદ-મેરઠ નમો ભારત કોરિડોરના આ ભાગના નિર્માણનો ખર્ચ લગભગ ૪,૬૦૦ કરોડ રૂપિયા છે. દિલ્હી અને મેરઠ વચ્ચેની મુસાફરી દરમિયાન લાખો

નવી ટ્રેન: દિલ્હી - ગાઝિયાબાદ - મેરઠ નમો ભારત કોરિડોરનું ઉદ્ઘાટન સાહિબાબાદ અને ન્યૂ અશોક નગર પરચેની નવી ટ્રેનમાં મુસાફરો સાથે વાત કરતા વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી. (પીટીઆઈ)

મુસાફરોને સારી ઝડપ, સરળ અને આરામદાયક મુસાફરીની સાથે સારી સલામતી અને વિશ્વસનીયતાનો લાભ મળશે. ગયા વર્ષે ૨૦ ઓક્ટોબરના રોજ પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ્રોના તબક્કા-ઈટનો પ્રથમ વિભાગ છે, જેનું ઉદ્ઘાટન દિલ્હી મેટ્રો નેટવર્કને વધુ વિસ્તાર કરશે. આ ઉપરાંત પીએમ મોદીએ દિલ્હીના પીએમ મોદીએ સાહિબાબાદ અને દુડાઈ ડેપો વચ્ચે ૧૩ કિલોમીટરના પ્રાથમિક વિભાગનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. પીએમ મોદીએ અંદાજે રૂ. ૧૨૦૦ કરોડના ખર્ચે દિલ્હી મેટ્રો ફેઝ-૪ના જનકપુરી અને કૃષ્ણા પાર્ક વચ્ચેના ૨.૮ કિલોમીટરના સ્ટ્રેચનું પણ ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ દિલ્હી મેટ

ધર્મતોજ

મળન મૃત્યુ
હેમંત વાળા
feedback@bombay
samachar.com

જેમના ઘરમાં રામકથા હોય છે, એમના ઘરમાં સાત રત્નો હોય છે

ભરપેટ પોષક ભોજન મળે. વેદોએ વિચાર કર્યો કે ભરપેટ અને સારું ભોજન મળે. ત્રીજું રત્ન છે, સારાં કપડાં પ્રાપ્ત થાય, સારાં વસ્ત્રો પ્રાપ્ત થાય. સારાં કપડાંનો મતલબ લોકો લાજ-મર્યાદાથી જીવી શકે. કપડાં મર્યાદાનું પ્રતીક છે. ચોથું રત્ન, સૌને આરોગ્ય અને દવા મળે. પાંચમું રત્ન છે, સૌને સારી તાલીમ મળે. છઠ્ઠું રત્ન છે, આપણા કાર્યક્ષેત્રમાં કામ કરવાનાં સારાં સાધન મળે. સાતમું રત્ન ઋષિએ બતાવ્યું કે, સૌને સારું-સાત્ત્વિક મનોરંજન પ્રાપ્ત થાય. ઋષિ કેટલા વ્યવહાર હશે?

મારાં ભાઈ-બહેનો, એક ‘રામચરિતમાનસ’ પકડી લો, વેદોએ જે રત્નની વાત કરી છે, એ સાતેય રત્ન તમારા બિસ્સામાં આવી જશે. તમે કહેશો, કેવી રીતે? તો, આંગણવાણું ઘર એટલે તમારું હૃદય એક ઘર છે. એ વિશાળ ઘર જશે, ઉદાર ઘર જશે; કેમ કે ‘રામાયણ’ આંગણવાળા ઘરની ચર્ચા કરી છે. ઋષિ આંગણીની ચર્ચા ‘માનસ’માં છે. આપણું હૃદય સંકીર્ણ ન થય જાય, ઉદાર રહે. આપણને ભરપેટ ભોજન મળે. રામકથા સાંભળતાં સાંભળતાં તમને હરિનામનું વ્યસન થઇ જાય. હરિનામ જપવાની એકદમ ઈચ્છા થઇ જાય. તો, હરિનામ સમાન પૌષ્ટિક આહાર બીજો કયો છે? રામ સચ્ચિદાનંદ છે. હરિનામ જપવાથી અંદરનાં કેમિકલ્સ બદલે છે. અંદર એક જુદો જ જાતનું સંગીત નિર્મિત થાય છે. રામકથા બહુ જ સુંદર મર્યાદાનાં કપડાં પહેરાવે છે. સ્વતંત્રતા છિનવતી નથી, પરંતુ સહજ મર્યાદા પ્રદાન કરે છે. સારું આરોગ્ય અને સારી દવા મળવી જોઈએ. ‘જાસુ નામ ભવ ભેષજ’

નહીં. રામકથા એક વૈવ્વિક બુલાવા છે. આપણે પાંચ લોકોનું મનોરંજન નથી કરી શકતાં. મેરે ભાઈ-બહેન, આખો સંસાર રામકથામાં ડૂબે છે, કેમ? કારણ કે ભગવાનની કથા કલિયુગના કલિ કલમપને હરે છે. તો આનાથી વધુ સરળ ઉપાય બીજો કયો હોઈ શકે? આપણામાં જે કલિયુગના મેલ હશે તેને છોડાવી દેશે રામકથા. ધીરે ધીરે છૂટશે. જૂઠું બોલવા જશો ને ‘માનસ’ની ચોપાઈ યાદ આવશે તો જૂઠું બોલતાં બાધ્ય કરશે.

અસત્યમાં જીવવું, અપવિત્રતામાં જીવવું, હિંસક અને કૂર બનીને જીવવું, નિર્દયી અને કડોર બનીને જીવવું, નિરંતર ભયભીત રહેવું, આપુલ્ય ઓછું છે છતાં મારે આટલું કરી લેવું છે એવી સમજનો અભાવ અને ભગવદ્ સુમિરનો વેગ ઘટી જવો, એ બધા કલિકલમપ છે. તુલસી કહે છે દંભ, પાપંડ, દ્વેષ, કષ્ટ, મદ, માર એ બધાં આખા બ્રહ્માંડમાં વ્યાપી રહ્યા છે. લોકો કરશે તો પણ તમસ તપ, જપ કરશે. એકબાજુ આટલી ભીષણતા છે પાપોની અને બીજી તરફ કેટલું સરળ સાધન, ઉપાય છે કે સૂનો રામકથા, ગાઓ રામકથા અને સ્મરો રામકથા, તમારાં કલિકલમપનો નાશ થઈ જશે! મેં કેટલીયે વાર કહ્યું છે કથામાં આનંદ આવે છે, કારણ કે કથા પાપોનો નાશ કરે છે. પાપ હી આનંદ નથી લેવા દેતાં. આનંદ તો આપણો સ્વધર્મ છે. આનંદ કંઈ ખરીદ કરવા નથી જવું પડતું, પણ પાપ છાંયેલાં છે અને કથામાં આનંદ આવે છે, કારણ પાપ મિટે છે. મન રંજન થાય છે, કથામાં એ કામ કરી દીધું. આપણું કલમપ મિટાવી દીધું, આપણા સ્વરૂપનું આપણને ભાન કરાવી દીધું.

અરણિમંથનથી જેમ અગ્નિ પ્રગટ થાય, તેમ રામકથા માણસમાં વિવેકને જન્મ આપે છે. જો વિવેક ન જન્મે તો સમજને કે અરણિમંથન થયું જ નથી. બે અરણિની લાકડીઓને ઘસવાથી અગ્નિ પ્રગટ થાય છે. રામકથાનું મંથન, ચિંતન, અરણિમંથન સિદ્ધ થશે ને વિવેક પ્રાપ્ત થશે.

તો, જો આપણા ઘરમાં ‘રામચરિતમાનસ’ છે, તો આપણા ઘરમાં સાત રત્ન છે. આપણે એને ઘણા અર્થોમાં જોડી શકીએ છીએ. તો, રામકથાનો આવો અદભુત મહિમા છે. ‘માનસ’નો મહિમા શું ગાવો? શાસ્ત્ર માણસને કોઈ પણ સ્થિતિમાં કેટલો બધો આનંદ આપે છે? મને અને તમને, આપણને સૌને પ્રસન્ન કરી શકે છે. હું બોલવાથી આટલો બધો પ્રસન્ન થઇ શકું છું, તો મારો શ્રોતાગણ સાંભળવાથી વિશેષ પ્રસન્ન રહી શકે છે. તો, ‘માનસ’નો મહિમા એ જ છે કે કેટલા બધા સમય પછી પણ કથા ચાલી રહી છે અને છતાં લોકો સાંભળતા યાકતા નથી! (સંકલન : જયદેવ માંડડ)

‘રામચરિતમાનસ’માં સાત સોપાન છે. એનાં નામ છે - ‘બાલકાંડ’, પ્રથમ સોપાન; ‘અયોધ્યાકાંડ’, બીજું સોપાન; ‘અરણ્યકાંડ’, ત્રીજું; ‘કિષ્કિન્ધાકાંડ’, ચોથું; ‘સુંદરકાંડ’, પાંચમું; ‘લંકાકાંડ’, છઠ્ઠું; ‘ઉત્તરકાંડ’, સાતમું સોપાન છે. આ સાત સોપાનની સીડી છે. જે રામકથાનો આશ્રય કરે છે, એ તળેટીમાં હોય એને પણ શિખર સર કરાવી દે છે, અને જે માણસે બહુ જ ઊંચાઈ સિદ્ધ કરી લીધી હોય એ માણસને ઘરમાં પહોંચાડે છે, જેથી એ નિરાભિમાની બને. આ સીડી બંને પ્રકારનું કામ કરે છે. આ સાત સોપાનની રામકથા છે. જેમના ઘરમાં રામકથા હોય છે, એમના ઘરમાં સાત રત્નો હોય છે. હું ભગવાન વેદને પ્રાર્થના કરીને આ શ્રુતિવાક્ય લઇ રહ્યો છું. વેદનું એક વાક્ય છે, ‘દમે દમે સમ રત્ના:’ દમ એટલે દમન. સીધી વાત છે. અનેક મહાપુરુષોએ વેદોનું ભાષ્ય કર્યું, એ બધી વ્યાસકર્મ કરનારી આપણા દેશની પરમપ્રજ્ઞાને પ્રણામ; પરંતુ મહામુનિ વિનોબાજીએ ‘દમ’ શબ્દનો જુદો જ અર્થ કર્યો. વિનોબાજી કહે છે, દમ એટલે ધર. આપણે કહીએ છીએ, બે મિનિટ દમ લેવા દો. દમ એટલે શાંતિ. તો, શાંતિ ઘરમાં જ મળે. તો, ‘દમે દમે સમ રત્ના:’ તો, ધર-ઘરમાં સાત રત્નો હોય છે, હોવા જોઈએ. અને આ કેટલી વ્યવહાર વાત છે?

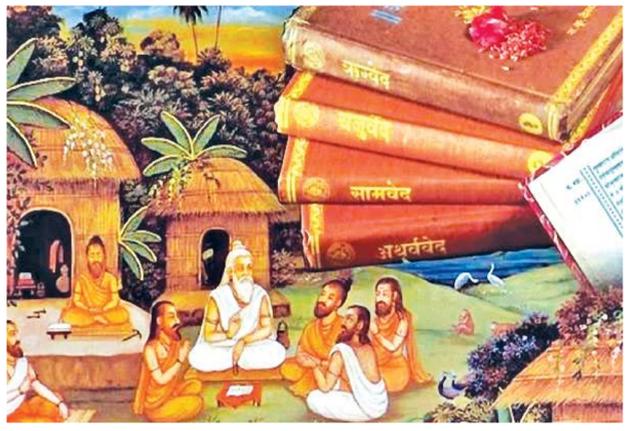
તો, વેદને પૂછવામાં આવ્યું કે સમ રત્નનો આપણો મતલબ શું? તો, ભગવાન વેદે કહ્યું, પહેલું રત્ન આંગણવાણું ઘર હોય. એક એવું ઘર હોય, જ્યાં આંગણ હોય. બીજું રત્ન, સૌને

‘કેનોપનિષદ’ના પ્રારંભમાં ઋષિ પ્રશ્નનો અને ઉત્તરો દ્વારા જે તત્ત્વનું, જે સત્યનું પ્રકાશન કરે છે, તે જ તત્ત્વ અને સત્યનું પ્રકાશન તેઓ આ લઘુકથા દ્વારા પણ કરે છે. જે સત્ય મંત્ર દ્વારા કહેવાય છે, તે જ સત્ય કથા દ્વારા પણ કહેવાય છે. કથાસાહિત્યના સ્વરૂપને સ્પષ્ટ રીતે સમજવા માટે આપણે એક બીજું દૃષ્ટાંત લઈએ. ઉપનિષદોમાં વેદાંતદર્શન વ્યક્ત થયું છે. ઉપનિષદોમાં આ દર્શન મંત્રસ્વરૂપે પ્રગટ્યું છે. આ જ વેદાંતદર્શન ‘બ્રહ્મસૂત્ર’માં સૂત્રસ્વરૂપે પ્રગટ્યું છે. આ જ વેદાંતદર્શન ‘શાંકરભાષ્ય’માં ભાષ્યસ્વરૂપે પ્રગટ્યું છે. આ જ વેદાંતદર્શન ‘માંડુક્યકારિકા’માં શ્લોકો દ્વારા રજૂ થયું છે. આમ વેદાંતદર્શનનો આધ્યાત્મિક, તાત્ત્વિક અને બ્રહ્માંડરચના-વિષયક સત્યો ચાર રીતે પ્રગટ્યાં છે : મંત્રરૂપે, સૂત્રરૂપે, ભાષ્યરૂપે અને શ્લોકરૂપે. આ ઉપરાંત વેદાંતદર્શન એક પાંચમા સ્વરૂપે પણ પ્રગટ્યું છે. ‘યોગવાસિષ્ઠ-મહારામાયણ’માં વેદાંતદર્શન કથાસ્વરૂપે પ્રગટ્યું છે. ‘યોગવાસિષ્ઠ-મહારામાયણ’માં મહર્ષિ વસિષ્ઠ ભગવાન શ્રીરામને વેદાંતદર્શનનો જ ઉપદેશ આપે છે, પરંતુ કથાઓના માધ્યમ દ્વારા. કથાઓના માધ્યમ દ્વારા પણ વેદાંતદર્શન સમજાવી શકાય છે તેનું ‘યોગવાસિષ્ઠ-મહારામાયણ’ સર્વશ્રેષ્ઠ દૃષ્ટાંત છે, એટલું જ નહીં, પરંતુ ‘યોગવાસિષ્ઠ-મહારામાયણ’ દ્વારા આપણા કથાસાહિત્યનું સ્વરૂપ પણ પ્રગટ થાય છે.

આપણાં પુરાણો, આપણાં મહાકાવ્યો આ પ્રકારનું ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સત્યોથી ભરપૂર સાહિત્ય છે. આપણે જો આ કથાઓને ખોલીને જોઈએ તો કથાના બાહ્ય પરિવેશની અંદર રહેલા સત્યનાં - તત્ત્વનાં દર્શનને પામી શકીએ અને ધન્ય થઈએ. ‘પુરા નવ ઇતિ પુરાણ:’ ‘પુરાણાં સત્યોને કેવી રીતે રજૂ કરે તે પુરાણ છે.’ જે સનાતન સત્ય પ્રાચીન ગ્રંથોમાં સિદ્ધાંતરૂપે વ્યક્ત થયું છે, તે જ નવી પદ્ધતિથી, કથાના માધ્યમથી વ્યક્ત થાય ત્યારે તેને પુરાણ કહેવામાં આવે છે. આ જ હકીકત ‘રામાયણ’, ‘મહાભારત’,

આપણાં પુરાણો ને મહાકાવ્યો ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સત્યોથી ભરપૂર સાહિત્ય છે

‘યોગવાસિષ્ઠ-મહારામાયણ’ આદિ ગ્રંથોને પણ લાગુ પડે છે. આપણા કથાસાહિત્યમાં ચાર તત્ત્વો ભળેલાં જોવા મળે છે. ચાર પ્રવાહો એકઠા થઈને આપણા કથાસાહિત્યની રચના થઈ છે : ૧. ઐતિહાસિક ઘટનાઓનો આધાર : ‘રામાયણ’, ‘મહાભારત’ આદિ મહાકાવ્યોમાં જે પાત્રો અને કથાપ્રવાહનું વર્ણન છે તે માત્ર કલ્પના નથી. તેની પાછળ ઐતિહાસિક ઘટનાનો આધાર છે. રામકથા, કૃષ્ણકથા, કૌરવ-પાંડવોની કથા - આ બધી ઘટનાઓ આચાર્યવર્તમાં ક્યારેક બનેલી ઐતિહાસિક ઘટનાઓ છે. ૨. ઐતિહાસિક ઘટનાઓમાં આવશ્યક પરિવર્તન : મહાકાવ્યો અને પુરાણોને ઐતિહાસિક આધાર હોવા છતાં તેઓ માત્ર ઇતિહાસના ગ્રંથો નથી, શુદ્ધ ઇતિહાસ નથી. આધ્યાત્મિક સત્યોની અભિવ્યક્તિનું માધ્યમ બની શકે તે માટે તેમનામાં આવશ્યક પરિવર્તનો પણ કરવામાં આવેલાં છે. રામ-રાવણનું યુદ્ધ ઐતિહાસિક ઘટના છે, પરંતુ ‘રામયણ’માં તે યુદ્ધનું જે સ્વરૂપે વર્ણન છે તેને શબ્દશઃ ઐતિહાસિક ઘટનારૂપે લઈ શકાય નહીં. હનુમાનજીની રામેશ્વરથી લંકા સુધીની સૌ યોજનની છલાંગ ઐતિહાસિક ઘટના નથી, પરંતુ કોઈક આધ્યાત્મિક સત્યને વ્યક્ત

કરતી સંકેતિક ઘટના છે. તે જ રીતે હનુમાનજી હિમાલયથી એક જ રાત્રિમાં ઓષધિ-સહિતના પહોડાને ઊંચકીને લઈ આવ્યા તે પણ ઐતિહાસિક ઘટના નથી, પરંતુ આધ્યાત્મિક સત્યને રજૂ કરતી સંકેતિકા છે તેમ સમજવું જોઈએ. ૩. આધ્યાત્મિક તત્ત્વો : કથાના માધ્યમ દ્વારા આધ્યાત્મિક, તાત્ત્વિક, સૃષ્ટિરચનાવિષયક સત્યોને અભિવ્યક્ત કરવામાં આવે છે. આ આધ્યાત્મિક આદિ સત્યો જ કથાઓનું કેન્દ્રસ્થ તત્ત્વ છે. પ્રધાન વિષય છે. કથાનાં પાત્રો અને પ્રસંગો તો કથાનું બાહ્ય કલેવર છે. આ બાહ્ય કથા દ્વારા જે સત્ય વ્યક્ત થાય છે, તે કથાનો આત્મા છે. આ સત્યો કથાના માધ્યમ દ્વારા સંકેતિક રીતે રજૂ કરવામાં આવે છે. ૪. સંકેતિક રચના : પાત્રો, કથા, સંવાદો, વર્ણન આદિ તત્ત્વોની ગોઠવણ સંકેતિક સ્વરૂપે કરવામાં આવે છે. સત્યને સંકેત દ્વારા અભિવ્યક્ત કરવાની આપણી અતિ પ્રાચીન પદ્ધતિ છે. વેદની સંહિતાઓમાં પણ સત્યને સંકેતિક રીતે રજૂ કરવાની પદ્ધતિ જોવા મળે છે. મહર્ષિ પાણિનિએ તેમના અષ્ટોડ વ્યાકરણગ્રંથ ‘અષ્ટાધ્યાયી’માં અગિયાર ‘લ’ કારોનું વર્ણન કર્યું છે. આમાંના ‘લ’કાર ‘લેટ’નો ઉપયોગ માત્ર વેદમાં જ થયો છે અને અન્યત્ર બાકીના દશ

‘લ’કારોનો જ ઉપયોગ થાય છે આ ‘લેટ’ ‘લ’ કારને ‘વૈદિક સંકેતાર્થ’ કહેવામાં આવે છે. તત્ત્વને સંકેતિક રૂપે અભિવ્યક્ત કરવા માટે આ એક વિશિષ્ટ સ્વરૂપની અર્થરચના છે. વેદસંહિતાઓમાં તત્ત્વને સંકેતિક રીતે રજૂ કરવાની પદ્ધતિ કેટલી મૂલ્યવાન અને મહત્ત્વપૂર્ણ છે તેનો ખ્યાલ આ એક પદ્ધતિ પરથી આવી શકે તેમ છે કે વેદમાં સંકેતાર્થ (‘લેટ’)નામની એક વિશિષ્ટ વ્યાકરણ-યોજના પણ છે.

આપણા ઉત્તરકાલીન આધ્યાત્મિક-ધાર્મિક સાહિત્યમાં પણ આ સંકેતિક રચનાની પદ્ધતિ ચાલુ રહી છે અને કથાસાહિત્યમાં પણ કથાઓની સંકેતિક સ્વરૂપે ગોઠવણ કરવાની પદ્ધતિ જોવા મળે છે.

આમ કથાઓની એવી રીતે રચના-ગોઠવણ કરવામાં આવેલ છે કે તે કથાઓ દ્વારા સંકેતિક રીતે સત્યને વ્યક્ત કરી શકાય. આ સંકેત રચના પણ આપણા કથાસાહિત્યના સ્વરૂપનું નિર્ધારણ કરનાર એક તત્ત્વ છે - એક પરિભળ છે.

૫. કાવ્યાત્મક અભિવ્યક્તિ : ‘રામાયણ’, ‘મહાભારત’ આદિ ગ્રંથો માત્ર કથાગ્રંથો નથી, આપણાં મહાકાવ્યો પણ છે. ‘રામાયણ’ તો વિશ્વનું અપ્રતિમ મહાકાવ્ય ગણાય છે. પુરાણોની રચનામાં પણ કાવ્યાત્મક તત્ત્વો છે. ‘શ્રીમદ્ભગવાત’નો કૃષ્ણકથા તો છે જ, પરંતુ તે એક સુંદર કાવ્યકૃતિ પણ છે. આપણા કથાસાહિત્યના સ્વરૂપનિર્ધારણમાં આ કાવ્યાત્મક અભિવ્યક્તિ પણ એક મહત્ત્વપૂર્ણ પરિભળ છે. સુંદર વર્ણનો, અલંકારોનો પ્રચુર માત્રામાં ઉપયોગ, કથાની ગૂંથણીમાં પણ કાવ્યાત્મક દ્રષ્ટિ, રમણીય શબ્દાવલી આદિ પરિવર્ણો પણ કથાસાહિત્યમાં ભળેલાં છે. મહાકવિ જયદેવનું અપ્રતિમ કાવ્ય ‘ગીતગોવિંદ’ આંતરિક રીતે આધ્યાત્મિક કાવ્ય છે, બાહ્ય દ્રષ્ટિ શુંગારસનું કાવ્ય છે. તેની લલિત શબ્દાવલી માટે એ વિશ્વનું અપ્રતિમ કાવ્ય ગણાય છે. આ કાવ્ય રજૂ થયેલી રાધાકૃષ્ણની પ્રણયકથા સંકેતિક દ્રષ્ટિથી પ્રેમપથમાં આધ્યાત્મિક રહસ્યો રજૂ કરે છે. આ કાવ્યની રજૂઆતમાં જે કાવ્યતત્ત્વ ભળેલું છે તેની અવગણના કોઈ કરી શકે તેમ નથી. (ક્રમશઃ)

બે વિચારધારા છે. એક, જગત શાસ્ત્રવત છે અને તે સ્વયંભૂ છે અને બીજા, જગત સર્જિત થાય છે અને પ્રલય પામે છે અને આ સર્જન અને પ્રલય માટે કોઈ ઈશ્વર-શક્તિ કારણભૂત છે.

જો જગત શાસ્ત્રવત છે, કાયમી છે તો તે સમય આધારિત નથી એમ કહેવાય. પરંતુ સમય અનુસાર જગતનું સ્વરૂપ બદલાયા કરે છે. તેથી એમ કહી શકાય કે જગત સમય આધારિત છે. તો પછી પ્રશ્ન એ થાય કે શું સમય શાસ્ત્રવત છે, જો સમય શાસ્ત્રવત હોય તો જગત પણ શાસ્ત્રવત હોઈ શકે. સમયનું ચક્ર પણ ઈર્ષ્યા કરે છે. એમ પ્રતીત થાય છે કે સમય આવે છે અને જાય છે. સમયની આવી આવજાની અનુભૂતિ પાછળ જગતમાં થતો બદલાવ કારણભૂત હોય તેમ જણાય છે. પૃથ્વી ગોળ ફરે છે એટલા માટે દિવસ-રાતની પ્રતીતિ થાય છે. એમ જણાય છે કે સમય અને જગત પરસ્પર આધારિત છે. જગતમાં થતા બદલાવને કારણે સમય પ્રતીત થાય છે અને સમયને કારણે જગતનો બદલાવ અનુભવાય છે. તેથી જગત જો શાસ્ત્રવત હોય તો તેનું કારણ સમયની શાસ્ત્રવતતા છે તેમ કહેવાય.

એવો તર્ક આપી શકાય કે સમયમાં બદલાવ આવે છે પણ સમય શાસ્ત્રવત છે, તેથી જ રીતે જગતમાં બદલાવ આવે છે પણ જગત શાસ્ત્રવત છે. અર્થાત જગત ઉત્પન્ન થયું નથી અને તેથી તેનો અંત નથી. આ વિચારધારા પ્રમાણે, જગતનું દરેક તત્ત્વ નાશ નથી પામતું પણ માત્ર અન્ય તત્ત્વમાં રૂપાંતરિત થાય છે, તેમ જગત નાશ નથી પામતું પરંતુ એક સ્વરૂપમાંથી બીજા સ્વરૂપમાં રૂપાંતરિત થાય. સમય પર રૂપાંતરિત થાય છે. જો આમ હોય તો આ શાસ્ત્રવત-અજન્મા જગતમાં જ અને ચૈતન્ય બંને કાર્યરત છે અને બંને માટે ઉત્પતિ અને પ્રલય નથી. જગ અને ચૈતન્યના સમન્વયથી જે કંઈ થઈ રહ્યું છે તે બહુ ચોક્કસ ભૌતિક નિયમોને આધીન છે. આ નિયમો પણ શાસ્ત્રવત છે. આ વિચારધારામાં જગતના સર્જકની, ઈશ્વરની સંભાવનાનો છેદ ઉડાડી દેવાય છે.

રોહિંદા જીવનનો કેટલીક ઘટનાઓ સમજવા જેવી છે. એમ જોવા મળે છે કે જો મન સંમિલિત ન થાય તો ઘણી ભૌતિક ઘટના ધ્યાનમાં નથી આવતી. તેનાથી વિપરીત પણ શક્ય છે. મને જો નિર્લેપ રહે તો ભૌતિક વિશ્વના નિયમો અસર ન કરે. મનની શક્તિ અપાર છે. મન જો અપાર દ્રઢતાથી જગતના નિયમોનો અસ્વીકાર કરે તો તે નિયમો કાર્યરત ન થઈ શકે. અર્થાત જગત અને સમયના સ્થાપિત નિયમો મનની શક્તિ આગળ લાચાર હોય છે. આ સમજવા માટે કોઈ યોગીની મનોભૂમિની માહિતી જરૂરી નથી, સામાન્ય માનવી પણ જીવનમાં આવા નાના નાના અનુભવ કરતો જ હોય છે. સામાન્ય માનવી જગતની નાની ઘટનાની અસ્વીકૃતિ તો કોઈ યોગી સમગ્ર જગતનો અસ્વીકાર પણ કરી શકે.

મનની શક્તિ સામે જગત અને સમય બંને લાચાર છે. આધુનિક વિજ્ઞાન પણ આ વાત માને છે. એનો અર્થ એ થાય કે જગત અને સમય પર કોઈ ચૈતન્યનું પ્રભુત્વ છે. આ ચૈતન્ય અપાર ક્ષમતા ધારણ કરે તો તેના દ્વારા જગતનો નાશ પણ સંભવી શકે. તેનાથી વિપરીત તે અન્ય જગતનું સર્જન પણ કરી શકે. એની કોઈ પાતરી નથી કે જે જગતમાં આ લાખાઈ રહ્યું છે અને વંચાઈ રહ્યું છે તે જગત આવા કોઈ નવસર્જન સમાન નહીં હોય. સંભાવના તો છે જ. ત્રિપુરા-રહસ્યમાં જણાવ્યું છે તેમ યોગિક ક્રિયાથી નવા વ્યક્તિગત બ્રહ્માંડનું સર્જન પણ થઈ શકે છે અને તે વાસ્તવિક હોય તે પ્રમાણે અનુભવી પણ શકાય છે. અર્થાત કયાંક કોઈ જગતનો ઈશ્વર તો હોઈ શકે. આ ઈશ્વર એટલે મહાન સિદ્ધ યોગી છે કે જેના નિર્વિકલ્પ સંકલ્પથી નવા જ જગતની પ્રતીતિ થાય. આધુનિક મનોવિજ્ઞાનમાં પણ આ બાબત સિદ્ધ થઈ ચૂકી છે.

તો પછી પ્રશ્ન એ થાય કે આ જે જગત આપણી સમક્ષ છે તે મૂળ શાસ્ત્રવત જગત છે કે કોઈ યોગી દ્વારા સંકલ્પિત જગત છે. સંભાવના બંને પ્રકારની છે. આગળ પ્રશ્ન એ થાય કે જેને આપણે મૂળ શાસ્ત્રવત જગત કહીએ છીએ તે પણ કોઈ યોગીના સંકલ્પ દ્વારા સ્થાપિત ન થયું હોય એમ કેવી રીતે કહી શકાય. જગતની આવી પરંપરા - શુંબલા જો સર્જતી હોય તો પ્રશ્ન વધુ જટિલ બને. પણ અહીં એક વાત તો સિદ્ધ થાય છે કે જગત કોઈના મનના ભાવને કારણે માનસિક ક્રિયાને પરિણામે - મદ્યભવા માનસા જાતાના ન્યાય પ્રમાણે અસ્તિત્વમાં આવ્યું પણ હોય. આ પ્રકારનો માનસિક ભાવ અને માનસિક ક્રિયા જે તે જગતના નાશ માટે પણ સમર્થ હોય. આમ કરી શકનાર પુરુષને સામાન્ય રીતે ઈશ્વર કહેવાય.

મૂળ જગત પણ આવા કોઈ સંકલ્પને આધારિત હોવાની પૂરેપૂરી સંભાવના છે. એક તર્ક પ્રમાણે એમ કહી શકાય કે સંકલ્પના અભાવે કોઈપણ પરિસ્થિતિ અસ્તિત્વમાં જ ન આવે. જગતની ગતિવિધિ મનના ખેલને આધારિત હોય છે. મન સાથે અંકડાર જોડાય ત્યારે જગતની જરૂરિયાત ઊભી થાય. પછી બુદ્ધિ પોતાની બુદ્ધિ અજમાવે અને સર્જન માટેની ભૂમિકા ઊભી થાય. ચૈતન્યના ચિત્તમાં સંગ્રહાયેલ સ્મૃતિના આધારે જગતની રૂપરેખા નક્કી થાય.

જો ભૌતિક જગતમાં કશું જ આકસ્મિક ન હોય, તો ભૌતિક જગતની રચના પણ આકસ્મિક ન હોઈ શકે. જો કોઈપણ ભૌતિક બાબત સ્વયં અસ્તિત્વમાં ન આવી શકે તો જગતનું સ્વયંભૂપણું પણ શક્ય નથી. જો ભૌતિક જગતથી બહારની કોઈ શક્તિ તેને અસર કરી શકે તેમ હોય તો તે શક્તિ ભૌતિક જગતનો પ્રલય અને ફરીથી તેનું સર્જન કરવા પણ સક્ષમ હોય જ. જો બધું નિયમોને આધીન હોય તો આ નિયમો અકસ્માત ન હોઈ શકે. તેથી જગતના મોટાભાગના લોકો ઈશ્વરનું સત્ય સ્વીકારતા હોય છે.

જગતમાં જે રીતે નિયમબદ્ધતા જોવા મળે છે, જગતની દરેક બાબતનું જે રીતે ઝીણવટ ભર્યું વિગતિત્વ થયું છે, જગતમાં વિવિધતા વચ્ચે જે રીતે એકસૂત્રતા સ્થાપિત થઈ છે, જગતના નિયમો વચ્ચે જે નિયમબદ્ધ અપવાદ ઊભરે છે, જગતમાં જે પ્રકારે સંતુલન જળવાયેલું રહે છે અને જગતમાં જે પરસ્પરનો સહકાર, સુ-સંવાદિતતા, સંકલન અને સુંદરતા સ્થાપિત થઈ છે તેની પાછળ કોઈ એશ્વરીય ઉદ્દેશ હોવો જોઈએ - આ એશ્વરીય ઉદ્દેશના સ્થાપક અને પાલક એટલે જ ઈશ્વર. ■

શિવ રહસ્ય ભરત પટેલ feedback@bombay samachar.com

સૃષ્ટિમાં કોઈ પણ પ્રાણી દ્વારા કરાયેલાં છલ, કપટ, અનીતિ, પડ્યંત્ર ને અન્યાયનાં પરિણામો તેણે ભોગવવાં જ પડે છે

(ગતાંકથી ચાલુ) નિદ્રાધીન વૃત્રાસુર નિદ્રાથી બહાર આવતાં જ તે સમજ જાય છે કે તેના ઉદરમાંથી દેવરાજ ઇન્દ્ર નીકળી ગયા છે. વૃત્રાસુર દેવરાજ ઇન્દ્ર અને દેવગણોને શોધવા પૃથ્વીલોક તરફ પ્રયાણ કરે છે. સામે પક્ષે દેવગણો છુપાતાં છુપાતાં કેલાસ પહોંચે છે. નારાજ ભગવાન શિવ કહે છે, ‘એ તમારાં દુઃષ્કર્મનું ફળ છે. તમારાં દુઃષ્કર્મનું ફળ તમને મળે એટલે તમે ત્રિદેવ પાસે મદદ મેળવવા પહોંચી જાઓ છો. દર વખતે તમારાં દુઃષ્કર્મનું ફળ દેવગણોએ શું કામ ભોગવવાનું? દેવી પાર્વતીએ તમને નવું જીવંતદાન આપ્યું છે. હવે વધુ શું જોઈએ.’ આટલું સમજાવતાં પણ ન સમજતાં દેવરાજ ઇન્દ્રને માતા પાર્વતી કહે છે કે, હવે તમારે યોગ્ય માર્ગદર્શન માટે શ્રીહરિ વિષ્ણુ પાસે જવું જોઈએ, તેઓ જ આનો માર્ગ કાઢી શકે છે. માતા પાર્વતીનો આદેશ મળતાં જ દેવગણો કેલાસથી નીકળી વૈકુંઠલોક તરફ પ્રયાણ કરે છે. ભગવાન શ્રીહરિ વિષ્ણુ દેવગણોને કહે છે કે, ‘હવે એક જ ઉપાય એ છે કે તમારે વૃત્રાસુર પાસે જવું જોઈએ અને તેની માફ માગી, તેની સમક્ષ ત્વષ્ટા ઋષિના ગુણગાન ગાવાં જોઈએ.’

ભગવાન શ્રીહરિ વિષ્ણુનો આદેશ મળતાં જ દેવરાજ ઇન્દ્ર દેવસેના સાથે સ્વર્ગલોક પહોંચે છે. દેવરાજ ઇન્દ્ર દ્વારા માફી માગી દોસ્તીનો હાથ લંબાવતાં વૃત્રાસુર પીંગળી જાય છે અને દેવરાજ ઇન્દ્ર સાથે બંને સ્વર્ગલોકના સિંહાસન પર બિરાજે છે. વાતની જાણ થતાં ઋષિ ત્વષ્ટા વૃત્રાસુરને સમજાવવાની કોશિશ કરે છે કે, ‘વૃત્રાસુર... આ દેવગણ આપણા શત્રુ છે તેમનો નાશ કરો તુરંત... તમને ઇન્દ્ર સાથે મિત્રતા કરતાં લજજા નથી આવતી.’ નાદાન વૃત્રાસુર કહે છે કે, ‘પિતાજી આ સમગ્ર દેવતાઓ અને દેવરાજ ઇન્દ્ર મારા મિત્ર છે, તેમણે લજજિત થઈ માફી માગી મિત્રતાનો હાથ લંબાવ્યો છે, મિત્રતા કરવામાં લજજા રેની? ઇન્દ્રને સ્વર્ગથી વંચિત કરી મેં તમારો પ્રતિશોધ પૂર્ણ કર્યો છે અને સામે મિત્રતા ઇચ્છતા દેવરાજ સાથે મિત્રતા કરી એમાં કંઈ ખોટું નથી.’ ક્રોધિત ઋષિ ત્વષ્ટા તેને સમજાવતાં કહે છે કે, ‘પુત્ર વૃત્રાસુર એક વાત નક્કી છે કે દેવરાજ ઇન્દ્ર સાથેની તમારી મિત્રતા, તમારો અંત નિશ્ચિત લાવશે.’

વૃત્રાસુર અને દેવરાજ ઇન્દ્ર સંયુક્ત રીતે સ્વર્ગલોકના સિંહાસન પર આરુઢ હતા. જેમ જેમ સમય વિતતો ગયો તેમ તેમ દેવગણો વૃત્રાસુરની જયજયકાર કરીને થાકી ગયા હતા. દેવરાજ ઇન્દ્ર પણ મિત્રતાનો ઢોંગ કરતાં થાકી ગયા હતા. દેવગણોની વિનંતીને માન આપીને દેવરાજ ઇન્દ્ર દેવગુરુ બૃહસ્પતિને મળી કહે છે કે, ‘હે ગુરુદેવ હવે અમે વૃત્રાસુરની મિત્રતા અને જયજયકારથી થાકી ગયા છીએ, હવે વૃત્રાસુરનો વધ કરી રીતે થઈ શકે તે વિશે માર્ગદર્શન આપો.’ દેવગુરુ બૃહસ્પતિ: ‘દેવગણો તમને જ્ઞાત જ છે કે વૃત્રાસુરને વરદાન મળેલું છે કે તેનો વધ પૃથ્વી કે અન્ય કોઈ પણ લોકના પુરુષ કે શસ્ત્રથી નહીં થઈ શકે. વૃત્રાસુરનો વધ એવા કોઈ શસ્ત્રથી થવો જોઈએ જે સર્વશક્તિશાળી હોય.’

દેવરાજ ઇન્દ્ર: ‘એવું તે કયું શસ્ત્ર સૌથી સર્વશક્તિશાળી હોય.’ દેવગુરુ બૃહસ્પતિ: ‘વજ્ર જ એવું શસ્ત્ર છે જે સર્વશક્તિશાળી હોય છે, તમારી પાસે સર્વશક્તિમાન અસ્તિત્વ વજ્ર હોવું જોઈએ.’ દેવરાજ ઇન્દ્ર: ‘સૌથી સર્વશક્તિશાળી અસ્તિ કયાંથી અને કોની મળી શકે?’

દેવગુરુ બૃહસ્પતિ: ‘સંસારમાં જો સર્વશક્તિમાન અસ્તિ હોય તો એ ફક્ત દેવાધિદેવના મહાન ભક્ત મહર્ષિ દધીચિની હોઈ શકે, તેઓ પોતે યોગશક્તિથી પોતાનું બલિદાન આપે તો જ શક્ય છે.’

દેવરાજ ઇન્દ્ર, દેવગણ અને દેવગુરુ બૃહસ્પતિ મહર્ષિ દધીચિ પાસે પહોંચે છે, સંકોચ સાથે તેમની અસ્તિત્વ દાન કરવાની વિનંતી કરે છે. મહર્ષિ દધીચિ વૃત્રાસુરના વધ જેવા મહાન કાર્ય માટે તૈયાર થાય છે અને કહે છે.

મહર્ષિ દધીચિ: ‘હે દેવગણો, સંકોચ ન અનુભવો, મહાન કાર્ય માટે હું મારા ૧૦૦ જન્મ ય્યોદ્ધાવર કરવા તૈયાર છું.’

આટલું કહી મહર્ષિ દધીચિ યોગશક્તિથી દેહત્યાગ કરે છે. દેવગુરુ બૃહસ્પતિ માતા કામધેનુનું આરુવાન કરે છે. માતા કામધેનુ ત્યાં આવી તેમની જીભ દ્રાશ મહર્ષિ દધીચિને સ્પર્શ કરતાં મહર્ષિ દધીચીની અસ્તિ નવા વ્રજનો આકાર ધારણ કરે છે.

નવા વજ્રને મેળવી દેવરાજ ઇન્દ્ર પ્રસન્ન થઈ અકુહાસ્ય કરવા લાગે છે. દેવરાજ ઇન્દ્રના અકુહાસ્યને જોઈ મહર્ષિ દધીચિનાં પત્ની માતા સુયશા ક્રોધિત થાય છે અને દેવરાજ ઇન્દ્રને શ્રાપ આપતાં કહે છે, ‘હે મૂર્ખ દેવરાજ ઇન્દ્ર મારા પતિના ત્યાગને તમે અકુહાસ્યથી વધાવતાં હોય તો હું તમને શ્રાપ આપું છું કે નવા વજ્રથી વૃત્રાસુરના વધ બાદ પણ તમે સ્વર્ગલોકના સિંહાસન પર બેસી નહીં શકશો. તમે કુશ્વરો નામના એક ભયંકર રોગથી પીડાશો અને કુરૂષ બની જશો.’

દેવર્ષિ દધીચિની અસ્તિઓ જોઈ પત્ની માતા સુયશા સતી થવાની તૈયારી કરે છે. કેલાસ ખાતેથી પ્રસંગ નિહાળી રહેલા ભગવાન શિવ ત્યાં પધારે છે.

ભગવાન શિવ: ‘પુત્રી સુયશા આકંઠ ના કરો તમારે સતી થવાની જરૂર નથી. તમારા પતિ મહર્ષિ દધીચિ શિવલોકના વાસી થયા છે, હું તમને વરદાન આપું છું કે તમે થોડા જ સમયમાં એક મારા જ રુદ્ર

અવતારની માતા બનશો અને યોગ્ય સમયે તમે પણ શિવલોકના વાસી થશો અને ત્યાં ફરી આપનું આપના પતિ સાથે મિલન થશે. ભગવાન શિવના મળેલા વરદાનને વધાવતાં માતા સુયશા આવનારા પુત્રના લાલન-પાલન બાબતે તૈયારીઓ કરે છે.

મળેલા નવા વજ્રથી ઉત્સાહિત દેવરાજ ઇન્દ્ર અને દેવગણો સ્વર્ગલોક પર આક્રમણ કરે છે. આમ અચાનક સ્વર્ગલોક પર થયેલા આક્રમણથી વૃત્રાસુર ભયભીત અને ક્રોધિત થઈ દેવરાજ ઇન્દ્ર સામે ઊભો રહી જાય છે.

વૃત્રાસુર: ‘દેવરાજ ઇન્દ્ર તમારા વિશે મારા યજ્ઞ પિતા સાચું જ કહેતા હતા. તમે ખરેખર તકવાદી છો, તક મળતાં જ રંગ બદલી નાખ્યો, પણ સાવધાન હું તમને નહીં છોડું, ત્યારે મેં ભૂલ કરી હતી, હવે હું તમને આખે આખા યાચી જઈશ. બચશો જ નહીં તો કંઈ કરી નહીં શકો.’

આટલું કહી વૃત્રાસુર પોતાને મહાકાય બનાવે છે અને દેવરાજ ઇન્દ્રને ઊંચકી લઈ પોતાના મોઢામાં મૂકવા જાય છે ત્યાં જ દેવરાજ ઇન્દ્ર પોતાના નવા વજ્રથી વૃત્રાસુરનું માથું ધડથી અલગ કરી દે છે. વૃત્રાસુરનું માથું જમીન પર પડેલું જોતાં અસુરો ગભરાઈ જાય છે અને સ્વર્ગથી પલાયન કરે છે.

વૃત્રાસુરના વધ બાદ દેવરાજ ઇન્દ્રનું મુકુટ અને વજ્ર કેલાસ ખાતે જતાં રહે છે અને માતા સુયશાના શ્રાપથી દેવરાજ ઇન્દ્રને કુશ્વરો થતાં તેઓ કુરૂષ થઈ જાય છે. દેવગણો તેમને ઓળખી શકતા નથી અને તેમને સ્વર્ગલોકથી પ્રતાડિત કરે છે. સ્વર્ગલોકથી પ્રતાડિત થયેલા દેવરાજ ઇન્દ્રને દેખાય એટલે પૃથ્વીવાસીઓ પણ પથ્થર મારવા માંડે છે. છેવટે પોતાના પાપનું પ્રાયશ્ચિત્ત કરવા દેવરાજ ઇન્દ્ર કેલાસ પહોંચે છે.

દેવરાજ ઇન્દ્ર: ‘હે દેવાધિદેવ, મેં ભોગવિલાસથી અંગણિત પાપોનું સર્જન કર્યું છે, મને હવે માર્ગદર્શન કરો અથવા શિવલોકમાં સ્થાન આપો.’

ભગવાન શિવ: ‘દેવરાજ ઇન્દ્ર તમને શિવલોકમાં કઈ રીતે સ્થાન આપી શકાય, પ્રથમ તો તેમને શ્રાપિત છો અને તમારી પાસે શેષ કોઈ પુણ્ય બચ્યાં નથી.’

દેવરાજ ઇન્દ્ર: ‘હું પુણ્યનું ઉપાર્જન કરી રીતે કરી શકું.’

ભગવાન શિવ: ‘દેવરાજ ઇન્દ્ર તમારે પ્રથમ એ સમજવું જોઈએ કે સૃષ્ટિમાં કોઈ પણ પ્રાણી દ્વારા કરાયેલા છલ, કપટ, અનીતિ, પડ્યંત્ર અને અન્યાયનાં પરિણામો તેણે ભોગવવાં જ પડે છે. પ્રાણી ગમે તેટલા પ્રયાસ કરે પણ તે બચી શકતો નથી. આ નિયમ દેવ, દાનવ અને માનવ દરેક પર લાગુ પડે છે. તમે જે શારિરીક અને માનસિક કષ્ટ ભોગવી રહ્યા છો એ નિયમબદ્ધતાને કારણે જ મળ્યા છે. હું આમાં કંઈ પણ નહીં કરું.’

દેવરાજ ઇન્દ્ર: ‘હું મારી ભૂલોનો સ્વીકાર કરું છું, શું મારા કષ્ટો દૂર નહીં થાય.’

ભગવાન શિવ: ‘કરેલા અપરાધો ત્યારે જ માફ થાય છે જ્યારે પોતાનાં કર્મોનું પ્રાયશ્ચિત્ત કરી આરાધના કરવામાં આવે.’

દેવરાજ ઇન્દ્ર: ‘મારે આરાધના કરી રીતે કરવી.’

ભગવાન શિવ: ‘નીચે આવેલા માનસરોવરમાં એક મોટા કમળની નાળમાં સમાઈ શકો તેટલું શરીર કૃષ કરી નાળમાં બેસી આરાધના કરો, તમારી મનોકામના પૂર્ણ થશે.’ (કમરા:)

ગીતા મહિમા સારંગપ્રીત bhandev@bombay samachar.com

તે સંવાદ માટે શ્રીહરિએ જે સ્થાન પસંદ કર્યું છે તે છે આપણું હૃદય ! શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન કહે છે - સર્વસ્ય ચાહ્દ હૃદિ સંનિવિષ્ટઃ (ગીતા ૧૫/૧૫), બધાના હૃદયમાં હું રહું છું.’

હા, ‘ભગવાન આપણા હૃદયમાં વસે છે’ આ ફક્ત એક માન્યતા નથી પરંતુ દાર્શનિક રીતે પણ તે તથ્ય એક વિશેષ મહત્ત્વ ધરાવે છે. આ ઉચ્ચ દર્શનને આધારે, વિવિધ સંસ્કૃતિઓ અને ધર્મોએ ભગવાનની આ વિશિષ્ટ લીલાની નોંધ પણ લીધી છે. હિંદુ ધર્મમાં, ભક્ત અને ભગવાનનો સંબંધ ભૌતિક સીમાઓથી પર છે. ભગવાન તે સીમાને પાર કરીને ભક્તના હૃદય અને આત્મામાં નિવાસ કરે છે. તેઓ ત્યાં સદા વસે છે. પરિપક્વ ભક્ત આ નિવાસની સુવાસને સારી રીતે અનુભવે છે. ભગવાનના કૃપામય વાસથી ભક્તનું જીવન સુખમય સુવાસિત બને છે.

ભગવાનનું હિલમાં રહેલું એક આંતરિક અનુભવ છે. જ્યારે આપણે પોતાની આંતરિક શક્તિ અને સ્થિતિને અનુભવીએ છીએ, ત્યારે આ ભક્તિનું સીમાચિહ્ન સમજાય છે. ભગવાન સાથેના આ આંતરિક સંવાદનો અનુભવ ભક્તિ અને આધ્યાત્મિકતામાં ઊંડાઈ લાવે છે. ભારતના પ્રાચીન વિદ્વાનોએ જણાવ્યું છે કે, ભગવાનનું અસ્તિત્વ માત્ર સૃષ્ટિનું સર્જન પૂરતું નથી, પરંતુ જીવનના ભીતરની લાગણીઓ સાથે તેઓ આત્મપ્રોત છે. મહંત સ્વામી મહારાજ જેવા સંતોએ સમજાવ્યું છે કે, જીવંતરૂપે ચારેય તરફના વાતાવરણની સાથે ભગવાનની લાવણ્યમય મૂર્તિ આપણાં હૃદયમાં સદા છે. જ્યારે ભક્તિની સીમા પર ભક્ત પહોંચે ત્યારે તેને આ બાબત અનુભવાય

હૃદયને તપાસો તો ખરા!

છે, તેમાં કોઈ સંશય નથી. આ જ રીતે ભક્તને ભગવાનના શાસ્ત્ર અસ્તિત્વની પ્રતીતિ અને તેમની લીલાઓની જીવંત અનુભૂતિ મળે છે.

જે ભગવાન આપણા હૃદયમાં વસે છે તે જ ભગવાન યોગક્રિયાના ધ્યેય છે. આધ્યાત્મિક જીવન માટે યોગ અને ધ્યાન પણ મહત્ત્વપૂર્ણ છે. કેમ કે યોગ દ્વારા હૃદયની અંદર શાંતિનો અહેસાસ કરી શકાય છે. પરંતુ આ શાંતિને પરમ શાંતિ સુધી ભક્તની લાગણીઓ પહોંચાડે છે. આ લાગણીઓ ભક્તિના બંધનથી બંધાયેલી છે. જે આ પવિત્ર અનુભવને વધુ ઊંડો કરે છે તે યોગ અને ધ્યાન દ્વારા, પોતાના આંતરિક જગતમાં જઈને, ભગવાનની હાજરીને અનુભવી શકે છે.

ભગવાન આપણા હૃદયમાં વસે છે, આ માન્યતા માત્ર ધાર્મિક

આચમન અનવર વલિયાણી feedback@bombay samachar.com

ઈન્સાન માત્રના જીવન સાથે વણાયેલ સુખ અને દુઃખ એ મહત્ત્વની લાગણીઓ છે. આ લાગણીતંત્ર બંને માણસને વિચલિત કરે છે.

* આંસુ એ દુઃખની નજરે દેખાય તેવી અભિવ્યક્તિ છે અને દુઃખ કોઈ વેદનામાંથી નીપજેલા અનુભવ છે, આટલું તો સૌ કોઈ જાણે છે. * પરંતુ બહુ ઓછા લોકો એ જાણે છે કે * સુખ અને દુઃખ, * હર્ષ અને શોક, * આનંદ અને અવસાદ એ એક જ સૂત્રી હતી

ભક્તિરસનું અનોખું ઉદાહરણ: મીરાં ને બૈજુ બાવરા

* તેને સતત રીતે તાવી ગયેલાં દુઃખો કેટલાં વસમાં હતાં? * પ્રેમની પીડા (કૃષ્ણપ્રેમની) પળેપળ

હૃદયને કેવી ચીરતી રહે તેની બધાને ક્યાંથી ખબર હોય? * પણ પોતાનાં એ દુઃખ અને વેદનાનો મીરાંએ કેવો મધુર ઉપયોગ કર્યો! * નર્મ્યા હૃદયનીતરતાં ગીતો અને હૈયા સોસરવું ઊતરી જાય તેવું સંગીત તેથી જ નીપજી શક્યું ને! * કહેવાય છે કે વાંસળીએ વાગતાં પહેલાં વીંધાવું પડે છે. * મોતીએ પણ રૂપાળા આભૂષણનું અંગ બનતાં પહેલાં વીંધાવું પડે છે ને * પણ એ વેદનાનો જો ઉચિત ઉપયોગ કરી લેવાય તો કેવાં સ્તંભ કરી દે તેવાં આશ્ચર્ય સર્જી શકે છે. * હરિદર્શનની તાલાવેલી અને તડપન ન હોત તો બૈજુ બાવરાના કંઠેથી અવિસ્મરણીય સંગીત રેલાવ્યું ન હોત - વડાલા જિજ્ઞાસુ વાચક મિત્રો! * જગતના અનેક મહાપુરુષો અને મહાન નારીઓમાં જીવનચરિત્રો ગવાલી (સાક્ષી) પૂરે છે કે ઊંડી ગમગીની ઉદાસી અને વેદના, તે બધાએ જે મહાન કાર્યો કર્યાં તે કરવા પ્રેરનાર બળ હતા અને પછી જે અસીમ આનંદ તેમને સાંપડ્યો તે અક્ષય અને અવિચલ આનંદ હતો. * જીવનના ચિરંજીવ અને અવિચલ આનંદો, કદાચ ઊંડી ઉદાસી અને વેદનાના દોહનથી પ્રાપ્ત થાય છે. * જીવનની ટ્રેજરીને ને સારી પેઠે સમજે છે તે જીવનની કોમેડીની સાચી કદર કરી શકે છે. * બોધ: ભક્તિરસનું અનોખું ઉદાહરણ મીરાં અને બૈજુ બાવરા છે.

સરપંચની હત્યાનો વિરોધ

રાજ્યની ગ્રામપંચાયતોની નવ જાન્યુઆરીએ હડતાલ

પુણે: બીડ જિલ્લાના ગામ મરસાજોગના સરપંચ સંતોષ દેશમુખની પાશવી હત્યા પછી આ ભયાનક હત્યાને કારણે રાજ્યમાં સરપંચો, ઉપસરપંચો અને ગ્રામ પંચાયતના સભ્યો ડરી ગયા છે. અનેક ગામોમાં ગ્રામ પંચાયત ચલાવતી વખતે ગ્રામ પ્રશાસન દબાણ અનુભવતા હોય છે. સરપંચ અને ગ્રામ પંચાયતના કર્મચારીઓની સલામતી સુનિશ્ચિત કરવા સરકાર કાયદો બનાવી નક્કર પગલાં ભરે તેમજ સંતોષ દેશમુખની હત્યાના નિષેધમાં રાજ્યભરની ગ્રામ પંચાયતો ૮ જાન્યુઆરીએ હડતાલ પાડશે (કામ બંધ આંદોલન કરશે) એવી જાહેરાત પંચાયત રાજ મંચ દ્વારા સંચાલિત અખિલ ભારતીય સરપંચ પરિષદે કરી છે. અખિલ ભારતીય સરપંચ પરિષદ (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

સરપંચ પરિષદની માગણી

- ▶ સરપંચ અને ગ્રામ પંચાયત કર્મચારી સુરક્ષા કાયદો હોવો જોઈએ.
- ▶ દરેક ગ્રામસભામાં પોલીસ સુરક્ષા અનિવાર્ય કરવી જોઈએ.
- ▶ દિવંગત સંતોષ દેશમુખના હત્યાઓને ફાંસી આપવી.
- ▶ દિવંગત સંતોષ દેશમુખ પરિવારમાંથી એકને સરકારી નોકરી આપવી.
- ▶ સ્વ. સંતોષ દેશમુખનું સ્મારક તેમના ગામમાં બનાવવું જોઈએ.
- ▶ વીમા કવચ સરપંચોને પેન્શન લાગુ પડવું જોઈએ.
- ▶ ગ્રામસભાઓ તમામ ગ્રામજનો માટે હોવાથી ગ્રામ પંચાયતોની દર મહિને યોજાતી બેઠકોમાં અન્યો પર કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધ મૂકવો જોઈએ.

મરાઠા સંગઠનની પુણેમાં કૂચ

પુણે: બીડના સરપંચ સંતોષ દેશમુખની હત્યા અને પરભણીમાં પોલીસ કસ્ટડીમાં સોમનાથ સૂર્યવંશીના મૃત્યુની નિંદા કરવા માટે એક મરાઠા સંગઠને રવિવારે પુણેમાં કૂચ કાઢી હતી. અખંડ મરાઠા સમાજના સ્વાનિક એકમે બપોરના સમયે લાલ મહેલથી કૂચ શરૂ કરી જિલ્લા કલેક્ટરની ઓફિસ પાસે સમામ કરી હતી. આ કૂચ દરમિયાન હત્યા કરાયેલા સરપંચના પરિવારના સભ્યો, પૂર્વ મુખ્ય પ્રધાન પૃથ્વીરાજ ચંદ્રાણી, કોંગ્રેસ સભ્ય બજરંગ (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

સરકાર કોઈને નહીં છોકે: ફડલાવીસ

નાગપુર: બીડ સરપંચની હત્યા કેસની તપાસ સરકાર દ્વારા નિર્ધાર સાથે કરી રહી છે અને આ ગુનામાં સંડોવાયેલા લોકોને છોડવામાં નહીં આવે એમ મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસે રવિવારે જણાવ્યું હતું. સંવેદનતાઓ સાથેની વાતચીતમાં ફડણવીસે કહ્યું હતું કે મરસાજોગ ગામના સરપંચ સંતોષ દેશમુખની હત્યાના મુદ્દે રાજકારણ ન કરવું જોઈએ. દેશમુખનું ૮ ડિસેમ્બરે અપહરણ કરી હત્યા કરવામાં આવી હતી. મહારાષ્ટ્રના પ્રધાન અને એનસીપી નેતા ધનંજય મુરુડના સહયોગી (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

તપાસ ‘અર્થહીન’ : અંજલિ દમણિયાનો આક્ષેપ

મુંબઈ: ભ્રષ્ટાચાર વિરોધી કાર્યકર્તા અંજલિ દમણિયાએ રવિવારે કહ્યું હતું કે બીડના સરપંચ સંતોષ દેશમુખની હત્યાની ચાલી રહેલી તપાસ ‘અર્થહીન’ છે અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે સત્ય બહાર આવે તે માટે તે જિલ્લાની બહારની પોલીસે તપાસનો દોર હાથમાં લેવો જોઈએ. પવનચક્રીના પ્રોજેક્ટનું સંચાલન કરતી ઉર્જા કંપની પાસેથી ખંડણી ઉધરાવવાની રોકવાના પ્રયાસ બદલ ૮ ડિસેમ્બરે મરસાજોગના સરપંચ દેશમુખની હત્યા કરવામાં આવી હતી. રાજ્યની સીઆઈડીની વિશેષ તપાસ ટીમ દેશમુખની હત્યા તેમજ તેમના મૃત્યુ સાથે સંકળાયેલા ખંડણીના (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

ભાજપના વિધાનસભ્યને સીએમ પર ભરોસો નથી?: એનસીપી

મુંબઈ: બીડ જિલ્લામાં થયેલી સરપંચની હત્યાની તપાસ અંગે ભાજપના વિધાનસભ્ય સુરેશ ધસેએ મહારાષ્ટ્રના નાયબ મુખ્ય પ્રધાન અજિત પવાર પર નિશાન સાથે એનસીપીના પ્રવક્તા સૂરજ ચંદ્રાણે રવિવારે વાંધો ઉઠાવ્યો હતો. સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ ‘એક્સ’ પર એક પોસ્ટમાં ચંદ્રાણે સવાલ કર્યો હતો કે રાજ્યનો ગૃહ વિભાગ હત્યાની નિષ્પક્ષ તપાસ કરશે એનો ધસને ભરોસો નથી? મુખ્ય પ્રધાન અને ભાજપના નેતા દેવેન્દ્ર ફડણવીસે ગૃહ વિભાગનો હવાલો સંભાળે છે. ચંદ્રાણે કહ્યું હતું કે જો એનસીપીમાંથી કોઈ પણ હત્યા કેસમાં સંડોવાયેલું (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

મુંબઈમાં મોડી સાંજે વરસાદના હળવા ઝાપટોં

મુંબઈ: ઉત્તર ભારતમાં થઈ રહેલા સ્નો ફેલોની અસર હેઠળ હાલ એક તરફ રાજ્યમાં ફરી એક વખત ઠંડીનું પ્રમાણ વધી રહ્યું છે ત્યારે રવિવારે અચાનક મોડી સાંજે મુંબઈના અનેક વિસ્તારોમાં વરસાદના હળવા ઝાપટોં પડ્યા હતા. રવિવાર સવારથી મુંબઈમાં વાદળો વાતાવરણ રહ્યું હતું. તેમ જ દિવસના ઠંડા પવનો પણ ફાકાઈ રહ્યા હતા. તેમાં સાંજે મુંબઈના ઘાટકોપર, દાદર સહિત પશ્ચિમ ઉપનગરના અમુક વિસ્તારમાં હળવા વરસાદના ઝાપટોં પડી ગયા હતા. નોંધનીય છે કે હાલ વેસ્ટર્ન ડિસ્ટર્બન્સની અસર હેઠળ ઉત્તર ભારતમાં બરફ વર્ષા થઈ રહી છે, તેની અસર મુંબઈ સહિત રાજ્યમાં પણ ઠંડીનું પ્રમાણ વધી ગયું છે ત્યારે ગઈ કાલે સાંજે અચાનક મુંબઈના અમુક વિસ્તારમાં વરસાદના હળવા ઝાપટોં પડી ગયા હતા. ■

મુંબઈ-અમદાવાદ હાઈવે પર અકસ્માત: બે સિનિયર સિટિઝનનાં મૃત્યુ

મુંબઈ: મુંબઈ-અમદાવાદ હાઈવે પર ધાનીવરી ગામની હદમાં કારને અકસ્માત નડતાં બે સિનિયર સિટિઝનનાં મોત થયાં હતાં, જ્યારે બે જણને ગંભીર ઇજા પહોંચી હતી. મુંબઈ-અમદાવાદ હાઈવે પર રવિવારે બપોરે દહાણથી ગુજરાત તરફ જઇ રહેલી કાર ધાનીવરી ગામ નજીક પહોંચી ત્યારે ડ્રાઇવરે અચાનક કાબૂ ગુમાવતાં કાર બેથી ત્રણ વાર ઊંધી વળ્યા બાદ રસ્તાને કિનારે ખાડામાં પડી ગઈ હતી. આ અકસ્માતમાં ગંભીર ઇજાને કારણે રમલાબેન આરીવાલા અને અમૃતલાલ ધીવાલાનાં મોત થયાં હતાં, જ્યારે ડ્રાઇવર અને તેની પત્નીને ઇજા પહોંચી (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

ઉત્તર ભારતમાં ધુમ્મસ મુંબઈ સુધી અસર

એક્સપ્રેસ ટ્રેન, ફ્લાઈટ સહિત મુંબઈની લોકલ ટ્રેનો મોડી પડતા પ્રવાસીઓ પરેશાન

મુંબઈ: દેશમાં સતત વધી રહેલી ઠંડીની અસર જાહેર પરિવહનની સેવા પણ પડી રહી છે, જેમાં દિલ્હી-એનસીઆર સહિત ઉત્તર ભારતમાં સતત બીજા દિવસે સવારના ગાઢ ધુમ્મસને કારણે મુંબઈથી આવતી ટ્રેનો અને ફ્લાઈટ્સને અસર થઈ રહી છે તેમ જ અનેક દિવસોથી ઘણી પ્રીમિયમ ટ્રેનો મોડી ચાલી રહી છે. તેની અસર લોકલ ટ્રેનોના સંચાલન પર પણ પડી રહી છે. રેલવેના એક વરિષ્ઠ અધિકારીએ જણાવ્યું કે છેલ્લા એક સપ્તાહથી રાજધાની એક્સપ્રેસ, ઓગસ્ટ ક્રાંતિ તેજસ રાજધાની, અમૃતસર એક્સપ્રેસ અને સ્વરાજ એક્સપ્રેસ સતત ૬ કલાક મોડી ચાલી રહી છે. આ ટ્રેનો મોડી દોડવાને કારણે છેલ્લા બે-ત્રણ દિવસથી મુંબઈની લોકલ ટ્રેનસેવા પર અસર થઈ છે, જે અડધો કલાકથી મોડી દોડતા પ્રવાસીઓને હાલાકી પડી છે. રવિવારના બ્લોકને કારણે મુંબઈની ટ્રેનસેવા સવારથી મોડી રાત સુધી મોડી દોડતી રહી હતી. ઉત્તર ભારતમાં ખરાબ હવામાનને કારણે કુલ ૮૧ ટ્રેનો સમય કરતાં મોડી ચાલી રહી છે, જ્યારે ૧૫ ફ્લાઈટ ડાયવર્ટ કરવામાં આવી છે. અત્યંત ગાઢ ધુમ્મસને કારણે શનિવારે સવારે ૭ વાગ્યે દિલ્હી ઈન્દિરા ગાંધી ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ પર શૂન્ય વિઝિબિલિટી હતી. એરસ્ટ્રીપ્સ પર 'રનવે વિઝ્યુઅલ રેન્જ ૧૦૦-૨૫૦ મીટરની વચ્ચે હતી. આ ઉપરાંત ગાંધિયાબાદ, નોઈડા, ગ્રેટર નોઈડા, ફરીદાબાદ અને ગુરુગ્રામમાં પણ શીત લહેર ચાલુ છે. તાપમાન સતત ઘટી રહ્યું છે. હવામાનની આગાહીમાં લઘુત્તમ તાપમાન ૮ ડિગ્રી સેલ્સિયસ રહેવાની આગાહી કરવામાં આવી છે. જ્યારે શનિવારે સવારે બહાદુરગઢનું લઘુત્તમ તાપમાન ૭ ડિગ્રી સેલ્સિયસ નોંધાયું હતું. ઉત્તર ભારતમાં ધુમ્મસના કારણે ૧૯ ફ્લાઈટ ડાયવર્ટ કરવામાં આવી અને ૨૪ રદ કરવામાં આવી છે. જ્યારે (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

મુંબઈ એરપોર્ટ પર લાખોનું ફાર્મા ડ્રગ્સ, ૨.૪૪ લાખ સિગારેટ્સ જપ્ત

મુંબઈ: નાર્કોટિક્સ કન્ટ્રોલ બ્યુરો (એનસીબી)એ મુંબઈ એરપોર્ટના એર કાર્ગો ટર્મિનલ ખાતે લાખો રૂપિયાનું ફાર્મા ડ્રગ્સ અને નકલી બ્રાન્ડની ૨.૪૪ લાખ સિગારેટ્સ જપ્ત કરી હોવાનું અધિકારીએ જણાવ્યું હતું. એનસીબીના અધિકારીઓએ મળેલી માહિતીને આધારે ૩ જાન્યુઆરીએ મથરાતે એર કાર્ગો ટર્મિનલ ખાતે તલાશી લઈને ગેરકાયદે વાણિયામાં આવેલું ૨૯.૬ કિલો ફાર્માસ્યુટિકલ ડ્રગ્સ ભરેલી ૭૪,૦૦૦ કેપ્સ્યુલ્સ અને સિગારેટ્સ ૫૬૩૧ પાકી હતી, જે દાણચોરીથી લંડન, યુકે મોકલવાનો આંતરરાષ્ટ્રીય સિન્ડિકેટનો ઇરાદો હતો. ભારતમાંથી અનધિકૃત રીતે ફાર્માસ્યુટિકલ ડ્રગ્સ મેળવીને તે વિદેશ મોકલવામાં આવતું હોવાની માહિતી મળ્યા બાદ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી, જેમાં એવું સામે આવ્યું હતું કે પરિવહનના હેતુથી બ્લક એર કાર્ગોનો દુરુપયોગ કરવામાં આવી રહ્યો છે. તપાસ દરમિયાન અધિકારીઓને એવી માહિતી મળી હતી કે વધુ એક કન્સાઇનમેન્ટ લંડન, યુકે મોકલવામાં આવવાનું છે. તપાસ દરમિયાન લોજિસ્ટિક્સ (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

મીરા રોડમાં વેપારીની ગોળી મારી હત્યા: બે પકડાયા

મુંબઈ: મીરા રોડમાં જૂની અદાવતને લઈ ૩૮ વર્ષના વેપારીની ગોળી મારીને હત્યા કરવાના કેસમાં કાઠમ બ્રાન્ચે નાલાસોપારા અને બદલાપુરથી બે આરોપીની ધરપકડ કરી હતી. કાઠમ બ્રાન્ચે પકડી પાડેલા આરોપીઓની ઓળખ સૈફઅલી મન્સુરઅલી ખાન (૨૨) અને મોહમ્મદ યુસુફ મન્સુરઅલી આલમ (૩૪) તરીકે થઈ હતી. આરોપી સૈફઅલી ખાન પાસેથી પિસ્તોલ અને છ બુલેટ્સ જપ્ત કરવામાં આવી હતી. મીરા રોડમાં સ્ટેશન પાસે આવેલા શાંતિ શોપિંગ સેન્ટરમાં દુકાન ધરાવતા શમ્સ તબરેઝ શાહબુદ્દીન અન્સારી ઉર્ફે સોનુની શુક્રવારે રાતના હત્યા કરવામાં આવી હતી. અન્સારી શુક્રવારે રાતે મિત્ર ઉમર રમજાન સોલંકી સાથે શોપિંગ સેન્ટરમાં બંધ દુકાન સામે બેઠો હતો ત્યારે આરોપીએ તેના માથામાં ગોળી મારી હતી. બાદમાં આરોપી મીરા (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

ભુજબળની નારાજગી દૂર થઈ અને હવે ધનંજય મુડેના સમર્થનમાં આવ્યા

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રના રાજકારણમાં મંત્રીપદ નહીં મળવાને કારણે નારાજ રહેલા નેતાઓને કારણે રાજ્યમાં હાલ મોટી ઊથલાપાથલ ચાલી રહી છે, જેમાં સૌથી મોખરે રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસના નેતા છગન ભુજબળનો સમાવેશ થાય છે. છગન ભુજબળ મહાયુતિમાં ઓબીસી સમુદાયનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. છતાં મહારાષ્ટ્રના કેબિનેટમાં અને વિભાગની વડંચણીમાં એનસીપીના છગન ભુજબળને સ્થાન આપવામાં આવ્યું નથી, તેની સામે તેમણે જાહેરમાં નારાજગી પણ વ્યક્ત કરવામાં આવતા મુડેના પ્રધાન પદ સાથે તેમને કોઈ સંબંધ ન હોવાનો તેમણે દાવો કર્યો હતો. હાલ રાજ્યમાં બીડના સરપંચ ત્યાં સુધી સંતોષ દેશમુખના હત્યાકાંડના આરોપી વલ્મિક કસ્ટ સાથે ધનંજય મુડેનું નામ જોડાઈ રહ્યું છે, તેથી મુડેના રાજીનામાની ચોટરફથી માગણી થઈ રહી છે ત્યારે કોઈનું સમાવેશ નહીં કરવા પાછળ એનસીપીના પ્રમુખ અજિત પવારનો હાથ હોવાનું પક્ષ સામે વ્યક્ત કરી હતી.

હોસ્પિટલમાંથી નવજાત શિશુનું અપહરણ: મહિલા તાબામાં

નાશિક: નાશિકની સરકારી હોસ્પિટલમાંથી પાંચ દિવસના નવજાત શિશુનું અપહરણ કરવા બદલ મહિલાને તાબામાં લેવાઈ હોવાનું પોલીસે જણાવ્યું હતું. પોલીસના જણાવ્યા અનુસાર હોસ્પિટલમાં દાખલ શિશુની માતા સાથે મહિલાએ મિત્રતા કરી હતી. શનિવારે મહિલાનો પતિ બ્લડ રિપોર્ટ લેવા માટે ગયો હતો ત્યારે મહિલાને શિશુને ઊંચક્યું હતું અને તેને (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

‘લાડકી બહેન’ને કારણે ખેડૂતોના પૈસા અટવાયા

મુંબઈ: ‘લાડકી બહેન’ યોજનાને કારણે રાજ્યના ખેડૂતોને રડવાનો વખત આવ્યો છે. વિધાનસભાની ચૂંટણી વખતે ‘લાડકી બહેન’ યોજના પાંચ વર્ષ ચાલુ રહેશે એવું આશ્વાસન આપવામાં આવ્યું હતું ડિસેમ્બરનો હપતો જમા પણ થઈ ગયો છે પણ તેને કારણે રાજ્યની તિજોરીને મોટો ફટકો પડ્યો હોવાનું જણાઈ આવ્યું છે. કેંગ દ્વારા પણ રાજ્ય સરકારની આર્થિક નીતિની ટીકા કરવામાં આવી છે. તિજોરી પરનો આર્થિક ભાર વધી ગયો છે. રાજ્યની મહેસૂલ પાઠ બે લાખ કરોડ પર પહોંચી ગઈ હોવાનું સામે આવ્યું છે ત્યારે હવે ખેડૂતોની લોન માફી હવે લંબાઈ જવાની ભારોભાર શક્યતા છે. રાજ્યની મહેસૂલ પાઠ બે લાખ કરોડ પર ગઈ છે. વિધાનસભાની ચૂંટણી પહેલા રાજ્યના નાણા વિભાગે રાજ્યની આર્થિક સ્થિતિ વિશે સરકારને વાકેફ કરી હતી. ‘લાડકી બહેન’ યોજનાને કારણે તે વખતે આર્થિક ભાર લેવો નહીં એવો મત પણ નાણા વિભાગે આપ્યો હતો. હવે કેંગના અહેવાલમાં રાજ્ય સરકારના જમા અને ખર્ચમાં તાલમેલ બેસતો ન હોવાનું કહેવાય છે. વિધાનસભા ચૂંટણીના પ્રચારમાં ખેડૂતોની લોન માફ કરશું એવું આશ્વાસન મહાયુતિએ આપ્યું હતું. ‘લાડકી બહેન’ને યોજનાને કારણે રાજ્યની તિજોરી પર ભાર આવતો હોવાની કબૂલાત ખુદ નાણાપ્રધાન માણિકરાવ કોકટે કરી છે. રાજ્યની આર્થિક સ્થિતિ સુધાર્યા બાદ ચારથી છ મહિનામાં રાજ્ય સરકાર ખેડૂતોની લોનમાફી વિશે નિર્ણય લેશે એવું કોકટેએ કહ્યું હતું. તેથી હાલ પૂરતો ખેડૂતોની લોનમાફીનો નિર્ણય અધ્યરતાલ રહ્યો છે. ચૂંટણીમાં ‘લાડકી બહેન’ દ્વારા મહાયુતિને મોટા પ્રમાણમાં મત આપવામાં આવ્યા હતા. હવે આ યોજનાના અમુક નિયમો બદલવાની (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

મુખ્ય પ્રધાન ફડણવીસની ચૂંટણીની જીતને કોર્ટમાં પડકારવામાં આવી, શું તેઓ ગુમાવશે ખુરશી?

મુંબઈ: તાજેતરમાં પૂર્ણ થયેલી મહારાષ્ટ્ર વિધાન સભાની ચૂંટણીમાં મહાયુતિનો ભવ્ય વિજય થયો હતો અને રાજ્યમાં મહાયુતિની સરકાર બની છે. મહાયુતિએ કુલ ૨૮૮ બેઠકોમાંથી ૨૩૦ બેઠકો પર ભવ્ય જીત મેળવી હતી. ભાજપે ૧૩૨ બેઠકો જીતી હતી, જ્યારે તેના સાથી પક્ષો તત્કાલિન મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદેની આગેવાની હેઠળની શિવસેનાએ ૫૭ બેઠકો જીતી હતી, અને તત્કાલિન નાયબ મુખ્ય પ્રધાન અજિત પવારની આગેવાની હેઠળની એનસીપીએ ૪૧ બેઠકો જીતી હતી. મહા વિકાસ આઘાડી (એમવીએ)ને મોટો ઝટકો લાગ્યો હતો. ઉદ્ભવ કાકરેની આગેવાની હેઠળની શિવસેના (યુવીટી)એ ૨૦ બેઠકો જીતી, કોંગ્રેસને ૧૬ બેઠકો મળી હતી અને શરદ પવારની આગેવાની હેઠળની એનસીપી (એસપી) માત્ર ૧૦ બેઠકો પર જીતી હતી. વિધાન સભાની ચૂંટણીના પરિણામોને એક મહિનાથી પણ વધુ સમય થઈ ગયો છે, પણ વિપક્ષ પોતાની હારને પચાવી નથી શક્યો. તેણે મહાયુતિની જીતનો વિરોધ શરૂ કરી દીધો છે. તેમણે ઇવીએમને બદનામ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો પણ તેમાં તેમને ઉધા હાથની ખાલી પડી હતી. વિપક્ષે (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

વર્સોવાથી વિરાર ફક્ત ૪૫ મિનિટમાં ત્રણ જગ્યાએ હશે કનેક્ટર

વિરાર દરમિયાન ૫૫ કિલોમીટર લાંબો નવો લિંક રોડ બનાવવાનું માળખું તૈયાર કર્યું છે. આ કુલ અંતરમાંથી ૨૪ કિલોમીટરનો સી-લિંક હશે. ૧૯.૯ મીટર પહોળો અને પાંચ લેન ધરાવતા માર્ગનું માળખું ટૂંક સમયમાં સરકાર પાસે મંજૂરી માટે મોકલાવવામાં આવશે. પંચાયત કિ.મી.નો નવો માર્ગ બીએમસીએ બાંધેલા કોસ્ટલ રોડને જોડવામાં આવશે. કોસ્ટલ રોડ વર્સોવાથી ભાંચંદર ઉત્તર દરમિયાન બનાવવામાં આવી રહ્યો છે. એમએમઆરડીએના કમિશનર સંજય મુખરજીએ આપેલી માહિતી અનુસાર પંચાયત કિલોમીટર રોડનો સંપૂર્ણ ડિટેલ પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ (ડીપીઆર) તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. હાલમાં આ ડિટેલ પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટનું કામ અંતિમ તબક્કામાં છે. તેનું કામ પૂર્ણ થયા બાદ પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ સરકાર પાસે મોકલવામાં આવશે. આ પ્રોજેક્ટને કોસ્ટલ રોડને કનેક્ટિવિટી આપવામાં આવશે. આ બન્ને પ્રકલ્પ એટલે કે કોસ્ટલ રોડ અને ઉત્તર-વિરાર સી-લિંકને કારણે વર્સોવાથી વિરાર ફક્ત ૪૫ મિનિટમાં પ્રવાસ કરી શકાશે. ■

ઉત્તર-વિરાર સી-લિંકને કારણે માછીમારીનો વ્યવસાય પડી ભાંગવાની સ્થાનિકોને ભીતી

મુંબઈ: એમએમઆરડીએ દ્વારા બાંધવામાં આવનાર ઉત્તર-વિરાર સી-લિંકને કારણે આ વિસ્તારના માછીમારોમાં ધિંતાનું વાતાવરણ જોવા મળી રહ્યું છે. સી-લિંકના કામને કારણે પ્રદૂષણ ફેલાવાથી તેમના વ્યવસાય પર આડઅસર થવાની ભીજી વ્યક્ત કરવામાં આવી છે. ભાંચંદરથી અંદાજે આઠ કિલોમીટરના અંતરે આવેલા ઉત્તરમાં રહેતા લોકોનો મુખ્ય વ્યવસાય ખેતી અને માછીમારી છે. ઉત્તન, પાલી, ડોંગરી, ભેટ્ટે બંદર અને ચોક સહિત વેલંકની ચૌપાટીને કારણે અહીં પર્યટકોની અવરજવર હોય છે. આ વિસ્તારમાં ૯૦૦થી વધુ માછીમારીની નૌકા છે. ઉત્તરથી વિરાર બાંધવામાં આવનાર સી-લિંકને કારણે સ્થાનિકોના જનજીવન પર અને સમુદ્રમાં માછલીઓની આવક પર અસર થઈ શકે છે. આ સિવાય સી-લિંકના બાંધકામને કારણે ધ્વનિ પ્રદૂષણ અને જળ પ્રદૂષણ થઈ શકે છે. તેથી માછીમારીના વ્યવસાય પર પરિણામ થવાની ચિંતા રહેવાસીઓમાં વધી રહી છે. બિનસરકારી સંસ્થા દ્વારા મુખ્ય પ્રધાનને આ વિશે લખવામાં આવેલા પત્રમાં પ્રસ્તાવિત પ્રકલ્પ માટે સ્થાનિક લોકોની મંજૂરી લેવી, માછીમારી પર કોઈ પરિણામ ન થાય તેની કાળજી લેવાનું કહ્યું છે. ■

દ્વારિક જાગૃતિ: થાણે દ્વારિકા પોલીસ ધ્વારા આયોજિત જોય સાઈકલ રેલીમાં ટેક વચ જૂથના લોકોએ સહભાગ લીધો હતો. (અમચ ખરાડે)

નાગપુરમાં ત્રણ વાઘ અને દીપડાના બર્ડ ફ્લૂથી મોત: મહારાષ્ટ્રમાં એલર્ટ

મુંબઈ: નાગપુરમાં ગોરેવાડા પ્રાણી સંગ્રહાલયમાં ત્રણ વાઘ અને એક દીપડાનું એચકોઈવએનવન વાઈરસથી મૃત્યુ થતા ખળભળાટ મચી ગયો છે. એક વાઘનું મૃત્યુ ૨૦ ડિસેમ્બરના થયું હતું. તો અન્ય બે વાઘના ૨૩ ડિસેમ્બરના મૃત્યુ થયાં હતાં. તેમના મૃત્યુ બાદ તેમના નમૂના લેખમાં પરીક્ષણ માટે મોકલવામાં આવ્યા હતા. આયસીએઆર-નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હાઈ સિક્યોરિટી એનિમલ ડિસિઝમાં નમૂના તપાસ માટે મોકલ્યા બાદ તેમને એચકોઈવએનવન પોઝિટિવ હોવાનું જણાતા સરકારી તંત્ર હરકતમાં આવી ગયું છે. મળેલ માહિતી મુજબ લેબોરેટરીનો અહેવાલ પહેલી જાન્યુઆરીના આવ્યો હતો. તેમાં આ પ્રાણીઓના મૃત્યુ એચકોઈવએનવન વાઈરસને કારણે થયા હોવાનું પ્રકાશમાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ રાજ્યના પ્રાણી સંગ્રહાલયમાં એલર્ટ જાહેર કરવામાં આવ્યું છે. હાલ અધિકારીઓ આ પ્રાણીઓમાં ચેપ કોનામાંથી લાગ્યો તેની તપાસ કરી રહ્યા છે. ■

ટોઈંગ વાન - એસયુવી ટક્કર: ચારનાં મોત, ત્રણ ઈજાગ્રસ્ત

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રના રાયગઢ જિલ્લામાં શુક્રવારે મુંબઈ-ગોવા હાઈવે પર ટોઈંગ વાન એસયુવી સાથે અથડાતાં ચાર જણ મૃત્યુ પામ્યા હતા અને ત્રણને ઈજા થઈ હોવાનું પોલીસ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું. આ ઘટના વહેલી સવારે બની હતી અને ટોઈંગ વાનનો ડ્રાઈવર દાણા નશામાં ડ્રાઈવિંગ કરતો હોવાની જાણ થતાં તેની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી એમ અધિકારીએ ઉમેર્યું હતું. અધિકારીએ આપેલી માહિતી અનુસાર ‘પેટ્રોલ ઓફ્ફ’ હોવાની જાણ થતાં ડ્રાઈવરે સ્કોર્પિયો મહાડમાં રોકી હતી. એ સમયે ઝડપથી આવતી ટોઈંગ વાન એસયુવીમાં ધૂસી જતાં ચાર જણ ઘટનાસ્થળે જ મૃત્યુ પામ્યા હતા. ત્રણને ઈજા થતાં તેમને સ્થાનિક ગ્રામીણ હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. ઈજાગ્રસ્તોમાંથી એકની હાલત ગંભીર છે, જ્યારે અન્ય બે જણની હાલત સારી છે. ભારતીય ન્યાય સંહિતા અને મોટર વાહન અધિનિયમની જોગવાઈને હેઠળ ટોઈંગ વાનના ડ્રાઈવર સામે બેદરકારી અને અન્ય ગુનાઓ દ્વારા બેદરકારીથી મૃત્યુ નિપજાવવાનો કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો. ■

રવિવારે વહેલી સવારે ૩૯મી ગિરનાર આરોહણ અવરોહણ સ્પર્ધા યોજાઈ હતી, ગિરનારના ભવનાથથી ૧૨૦૭ સ્પર્ધકોએ દોટ મૂકી હતી. આ દિવસને જોવા મોટી સંખ્યામાં શહેરીજનો ઊમટ્યા હતા. (તસવીર- હેશ સોની, જૂનાગઢ)

ધોરડોનું સફેદ રણ અને 'રોડ ટુ હેવન' જેમ કચ્છના પ્રવાસન વિસ્તારોને ટૂંક સમયમાં 'પ્લાસ્ટિક ફ્રી ઝોન' જાહેર કરવામાં આવશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) ભુજ: ભુજ ખાતે ગુજરાતના પ્રવાસન સચિવ રાજેન્દ્રકુમારના અધ્યક્ષસ્થાને કચ્છના પ્રવાસન સ્થળોએ સ્વચ્છતા કામગીરીની સમીક્ષા અંગે બેઠક યોજાઈ હતી જેમાં ટુરિસ્મ ડેવલપમેન્ટ બની ચૂકેલા માંડવી શહેર અને રમણીય બીચ વિસ્તાર સહિત પ્રવાસન સ્થળોનું પ્રાકૃતિક સૌંદર્ય જળવાઈ રહે તે માટે ટૂંક સમયમાં જાહેરનામું બહાર પાડીને આ વિસ્તારોને 'પ્લાસ્ટિક ફ્રી ઝોન' તરીકે જાહેર કરવામાં આવશે. સંબંધિત પ્રાંત અધિકારીઓએ તેમના વિસ્તારમાં આવેલાં પ્રવાસન સ્થળોએ ખાનગી કોન્ટ્રાક્ટ એજન્સી, નગરપાલિકા અને ખાનગી કંપનીઓના સહયોગથી ચાલી રહેલી સફાઈ કામગીરીની વિગતો પ્રવાસન સચિવને આ બેઠકમાં આપવામાં આવી હતી. ધોરડો, રોડ ટુ હેવન અને પુરાતન નગરી ધોળાવીરાની જેમાં માંડવી બીચ અને તેની આસપાસનો વિસ્તાર, માતાના મઠ, લખપત ફોર્ટ, નારાયણ સરોવર-કોટેશ્વર સહિતના પ્રવાસન સ્થળોમાં ડાહ્યામાં ચાલી રહેલી સફાઈ કામગીરીને વધુ આયોજનબદ્ધ કરીને આ પ્રવાસન સ્થળોને સ્વચ્છ બનાવવાશે તેમ કચ્છના કલેક્ટર અમિત આરોહણે જણાવ્યું હતું. દેશ-વિદેશથી મોટી સંખ્યામાં આવનારા પ્રવાસીઓ દ્વારા પર્્યાવરણીય દષ્ટિએ સંવેદનશીલ કચ્છના પ્રવાસન સ્થળોએ મહાલલા આવતા પ્રવાસીઓ દ્વારા પ્લાસ્ટિકની બોટલ, કોથળીઓ, તમાકુ-ગુટખાનાં અને નમકીનનાં પીકીંગ સહિત સિંગલ યુઝ પ્લાસ્ટિકનો કચરો ફેંકવામાં ન આવે અને સૌંદર્ય, સ્વચ્છતા અને પર્્યાવરણીય પરિસ્થિતિ જાળવવા માટે ટૂંક સમયમાં ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા-૨૦૨૩ની કલમ-૧૬૩ મુજબ જાહેરનામું બહાર પાડીને 'પ્લાસ્ટિક ફ્રી ઝોન' જાહેર કરવામાં આવશે. અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, તાજેતરમાં ધોરડો રણ ઉત્સવ વિસ્તારના સબસ બસ સ્ટેન્ડથી વોચ ટાવર સુધીના રસ્તા અને તેની બંને તરફનો ૨(બે)-૨(બે)કિ.મી.નો વિસ્તાર, વોચ ટાવરની આસપાસનો સફેદ રણ વિસ્તાર અને 'રોડ ટુ હેવન' કાઠવાંઢથી ધોળાવીરા ગામના એન્ટી પોઈન્ટ સુધીનો માર્ગ અને તેની બંને બાજુના રણ વિસ્તારમાં તથા તેને સંલગ્ન રણમાં ભરાયેલો કચરો ફેંકવા પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો હતો.

એશિયન પેરા ગેમ્સમાં ગોલ્ડ અને બ્રોન્ઝ મેડલ વિજેતા બે દિવ્યાંગ ખેલાડીઓને સરકારી સેવામાં નિમણૂક અપાશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: મુખ્ય પ્રધાન ભૂપેન્દ્ર પટેલે એશિયન પેરા ગેમ્સમાં મેડલ મેળવીને દેશ અને રાજ્યનું નામ રોશન કરનારા બે દિવ્યાંગ ખેલાડીઓની વિશેષ સિદ્ધિને બિરદાવી તેના ગૌરવ સન્માન રૂપે રાજ્ય સરકારમાં વર્ગ ૧ અને વર્ગ-૨ તરીકે નિમણૂક આપવાનો અભિગમ અપનાવ્યો છે. રાજ્ય સરકારના રમતગમત, યુવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ વિભાગ દ્વારા અમલી ગુજરાત ખેલકૂદ નીતિ-૨૦૧૬ અન્વયે વિશેષ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત રમતવીરોને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવે છે. ઓલીમ્પિક, કોમનવેલ્થ અને એશિયન ગેમ્સમાં મેડલ પ્રાપ્ત કરનાર ખેલાડીઓને પુરસ્કાર ઉપરાંત રાજ્ય સરકારની વર્ગ ૧ અને વર્ગ-૨ની જગ્યા ઉપર નિમણૂકની સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ વિભાગ દ્વારા અમલી ગુજરાત ખેલકૂદ નીતિ-૨૦૧૬ અન્વયે વિશેષ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત રમતવીરોને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવે છે. ઓલીમ્પિક, કોમનવેલ્થ અને એશિયન ગેમ્સમાં મેડલ પ્રાપ્ત કરનાર ખેલાડીઓને પુરસ્કાર ઉપરાંત રાજ્ય સરકારની વર્ગ ૧ અને વર્ગ-૨ની જગ્યા ઉપર નિમણૂકની

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા વિસ્તારમાં ચોથો ઝોન ઊભો કરવા ટેન્ડર પ્રક્રિયા શરૂ કરાશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: રાજકોટ મહાનગરપાલિકાના બજેટમાં શહેરમાં ચોથો ઝોન ઊભો કરવા માટેની જોગવાઈ કરાઈ હતી. મહાનગર પાલિકાના વધી રહેલા વિસ્તારથી લોકોની સુવિધાઓમાં પણ વધારો થયો હોવાથી શહેરમાં ચોથો ઝોન ઊભો કરવા માટેની કામગીરી શરૂ કરી દેવાઈ છે. જેમાં કોઠારિયામાં સાઉથ ઝોન બનાવીને ત્યાં ડેપ્યુટી મ્યુનિસિપલ કમિશ્નર અને સિટી ઈજનેરની પોસ્ટ મહાનગર પાલિકા દ્વારા આપવામાં આવશે. રાજકોટ મહાનગર પાલિકા દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી આ કામગીરી પૂર્ણ થતાં શહેરમાં વોર્ડ નંબર ૧૫, ૧૬, ૧૭ અને ૧૮ના પાંચ લાખ કરતા વધુ લોકોને તેનો લાભ મળશે. આ તમામ લોકોએ નાના-મોટા કામ માટે સેન્ટ્રલ ઝોન સુધી ઘડકો નહીં ખાવો પડે. અલગ ડેપ્યુટી કમિશ્નર ઉપરાંત અલગ સિટી ઈજનેર મળવાથી આ વિસ્તારમાં થતા વિકાસ કામો પણ ઝડપી થશે. રાજકોટ મહાનગર પાલિકા વિસ્તારમાં હાલ સેન્ટ્રલ ઝોન, ઇસ્ટ ઝોન અને વેસ્ટ ઝોન એમ ત્રણ ઝોન આવેલા છે. આ ત્રણેય ઝોનમાં ૧૮ વોર્ડના લોકોને સુવિધાઓ આપવામાં આવે છે. તેમાંથી ચાર વોર્ડ અલગ કરીને કોઠારીયા ઝોન વિકસીત કરવામાં આવી રહ્યો છે. ધારાસભ્ય રમેશ દિલાળાએ આ માટે સતત રજૂઆતો કરતા ગત બજેટમાં મહાનગરપાલિકા દ્વારા ચોથો ઝોન કચેરી બનાવવા માટે રૂ. ૬ કરોડની જોગવાઈ કરી હતી. હવે જોગવાઈ અનુસાર કામગીરી હાથ ધરી ટૂંક સમયમાં ટેન્ડર પ્રક્રિયા હાથ ધરાશે. સ્ટેનિંગ ચેરમેન જયમીન ઠાકરે જણાવ્યું હતું કે, એ વેસ્ટ ઝોન કે ઇસ્ટ ઝોન જેવી જ સાઉથ ઝોન માટે આધુનિક કચેરી બનાવવા આયોજન કરી લીધું છે અને આ માટે કોઠારીયા ગામ તળ તેમજ ગોંડલ રોડ નજીક ૧૦ હજાર ચો.મી.ના પ્લોટની અધિકારીને સાથે રાખીને સ્થળ મુલાકાત કરવામાં આવશે. આ માટેની દરખાસ્ત બજેટમાં પણ કરવામાં આવી હતી. જે મુજબનું કામ પણ શરૂ કરી દેવામાં આવ્યું છે. સાઉથ ઝોન બનાવના કારણે વિકાસ પણ ઝડપી બનશે.

લોજિસ્ટિક્સ અને કાર્ગો મુવમેન્ટની કાર્યક્ષમતા માટેના રેન્કિંગમાં ગુજરાત સતત છઠ્ઠા વર્ષે દેશમાં મોખરે

અમદાવાદ: કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૪ના વિવિધ રાજ્યોમાં લોજિસ્ટિક્સ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની ઉપલબ્ધતા, સરકારી મંજૂરી મેળવવાની સુગમતા અને રાજ્યમાં લોજિસ્ટિક્સને પ્રોત્સાહન આપવાના રાજ્ય સત્તરીય પ્રયાસો જેવા વિષયો પર રેન્કિંગ જાહેર કરાયું હતું. લોજિસ્ટિક્સ અને કાર્ગો મુવમેન્ટ માટેની સુગમતા માટેની કાર્યક્ષમતા માટે લોજિસ્ટિક્સ ગુજરાતે સતત છઠ્ઠા વર્ષે સમગ્ર દેશમાં મોખરનું સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું હતું. જેમાં ગુજરાતે સતત ત્રણ વર્ષથી એશીયન ડેવલપમેન્ટ બંધારણ મુજબનું સ્થાન મેળવ્યું હતું. નવી દિલ્હી ખાતે કેન્દ્રીય ઉદ્યોગ

મુખ્ય પ્રધાન ભૂપેન્દ્ર પટેલે ભાવનગર ખાતે વાઈબ્રન્ટ ભાવનગર વિઝન-૨૦૩૦ ટ્રેડ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ એક્સ્પોની મુલાકાત લીધી

ભાવનગર: સૌરાષ્ટ્ર ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ દ્વારા ભાવનગરના જવાહર મેદાન ખાતે આયોજિત વાઈબ્રન્ટ ભાવનગર વિઝન-૨૦૩૦ ટ્રેડ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ એક્સ્પોમાં ત્રીજા દિવસે મુખ્ય પ્રધાન ભૂપેન્દ્ર પટેલે એક્સ્પોની મુલાકાત લીધી હતી. મુખ્ય પ્રધાન ભૂપેન્દ્ર પટેલ સહિતના મહાનુભાવોએ વાઈબ્રન્ટ ભાવનગર વિઝન- ૨૦૩૦ ટ્રેડ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ એક્સ્પોના વિવિધ સ્ટોલની મુલાકાત લઈને જરૂરી વિગતો મેળવી હતી. આ પ્રસંગે તેમણે સંબોધન કરતાં જણાવ્યું હતું કે, એક સક્ષમ અને વિઝનરી નેતૃત્વના લીધે વિકાસની વાઈબ્રન્સીનો કેટલી હદે અને કેટલા સ્કેલ પર વિસ્તાર કરી શકાય તેનું દૃષ્ટાંત આજનો આ વાઈબ્રન્ટ ભાવનગર વિઝન-૨૦૩૦ એક્સ્પો છે. તેમણે કહ્યું હતું કે, વડા પ્રધાન નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ, એગ્રીકલ્ચર અને સોશિયલ ત્રણેય સેક્ટરમાં વિકાસની વાઈબ્રન્સીનું સુશાસન સ્થાપ્યું છે. તેમના નેતૃત્વમાં ભારત વિશ્વની પાંચમી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બન્યું છે અને હવે મોટી ૩.૦માં ત્રીજી મોટી મહાસત્તા બનાવવાનું એમનું લક્ષ્ય છે. મુખ્ય પ્રધાને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, વડા પ્રધાને મેક ઇન ઇન્ડિયા, મેઇડ ફોર ઇન્ડિયાના ધ્યેય સાથે આપણા ઉદ્યોગો, એમએસએમ બંનેને આત્મનિર્ભરતા સાથે ક્વોલિટી ઉત્પાદન માટે પ્રોત્સાહિત કર્યાં છે આ માટે મો-પીપલ પોલિસી

અને પ્રોગ્રામ અમલી બનાવ્યા છે. ગુજરાતને તો વડા પ્રધાનના આ આગવા વિઝનનો લાભ અહીં દાયકાથી મળતો રહ્યો છે. ૨૦૦૩માં વાઈબ્રન્ટ સમિટનું બીજ રોયું હતું.

પાટીદાર આંદોલનથી સમાજને કશું જ ના મળ્યું માત્ર રાજકીય રોટલા શેકાયા: ઉદ્યોગપતિ કરસનભાઈ પટેલ

અમદાવાદ: ગુજરાતમાં થયેલા પાટીદાર આંદોલન મુદ્દે જાણીતા ઉદ્યોગપતિ કરસનભાઈ પટેલે કહ્યું હતું કે, આ આંદોલનથી સમાજને કશું જ મળ્યું નથી લોકોએ માત્ર રાજકીય રોટલા જ શેક્યા છે. આ આંદોલનમાં માત્ર સમાજના યુવાનો શહીદ થયા છે. જાણીતા ઉદ્યોગપતિ કરસનભાઈ પટેલે પાટીદાર એક કાર્યક્રમમાં જણાવ્યું હતું કે, અનામત આંદોલન કરનારા પાટીદારોના કારણે જ લેઉઆ પાટીદારોની ટીકરીને મુખ્ય પ્રધાનનું પદ છોડવું પડ્યું હતું. તેમણે કહ્યું હતું કે, પટેલો જ પટેલોને કાઢે એ શક્ય નથી. આંદોલનકારીઓએ માત્ર રાજકીય રોટલા જ શેક્યા તેનાથી સમાજનો કોઈ ફાયદો થયો નથી. પાટીદાર આંદોલન પાટીદાર સમાજના આ સામાજિક કાર્યક્રમમાં આરોગ્ય મંત્રી ઋષિકેશ પટેલે સહિત અનેક મહાનુભાવો હાજર રહ્યા હતા.

કરસનભાઈના નિવેદન બાદ કેટલાક પાટીદાર નેતાઓએ પણ પ્રતિક્રિયાઓ આપી હતી. પાટીદાર નેતા કિરીટ પટેલે કહ્યું હતું કે, કરસનભાઈએ ૧૦ વર્ષ પછી પાટીદાર અનામત આંદોલન વિશે નિવેદન કેમ આપ્યું? આ આંદોલન બાદ અનેક યોજનાઓનો લાભ મળ્યો અને વિદ્યાર્થીઓને મોટો ફાયદો થયો છે. મુખ્ય પ્રધાનના પદેથી આંદોલનને હટાવ્યું એવું તે વખતે કેમ ના બોલ્યા. તે ઉપરાંત પાટીદાર નેતા વરુણ પટેલે પણ કહ્યું હતું કે, કરસનભાઈ પટેલ પાસે આટલી મોટી ઇન્ડસ્ટ્રી છે તો શહીદ થયેલા લોકોના પરિવારને આર્થિક મદદ કેમ ના કરી. શાંત વાતાવરણમાં પલીતો ચાંપ્યો હોય તેવું નિવેદન છે. આ આંદોલનથી ૧૦ ટકા આર્થિક અનામત મળી છે. આંદોલન વખતે એક નિવેદન આપતા તેમને ૩૨ લાગતો હતો અને ૧૦ વર્ષ બાદ બોલવાની હિંમત આવી છે.

કચ્છના ગોધરાની ચુપતીના હત્યારા સાગરને તટકાળ ફાંસીના માંચડે લટકાવો: ભુજમાં વિશાળ મૌન રેલી નીકળી

કચ્છના ગોધરાની ચુપતીના હત્યારા સાગરને તટકાળ ફાંસીના માંચડે લટકાવો: ભુજમાં વિશાળ મૌન રેલી નીકળી

કચ્છના ગોધરાની ચુપતીના હત્યારા સાગરને તટકાળ ફાંસીના માંચડે લટકાવો: ભુજમાં વિશાળ મૌન રેલી નીકળી

જામનગરમાં કેડિટ બુલ્સ ઇન્વેસ્ટમેન્ટના ૨૩ કરોડના કૌભાંડમાં ફરાર આરોપી નેપાળ બોર્ડર પરથી ઝડપાયો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: જામનગર શહેરમાં અતિ ચક્રચારી કેડિટ બુલ્સ ઇન્વેસ્ટમેન્ટના ૨૩ કરોડનાં કૌભાંડમાં સંડોવાયેલા નાસતા ફરતા એક આરોપીને નેપાળ બોર્ડર પરથી જામનગર પોલીસે ઝડપી પાડ્યો હતો. અગાઉ આ કેસમાં પકડાયેલા પંકજભાઈ વડગામા અને ફરજાના શેખ હાલ જેલમાં છે. જામનગર પોલીસમાં શહેરના અતિ ચક્રચારી કેડિટ બુલ્સ ઇન્વેસ્ટમેન્ટના ૨૩ કરોડનાં કૌભાંડની ફરિયાદ નોંધાઈ હતી. જેમાં ધવલ સોલાણી અને યશ સોલાણી પોલીસ પકડથી દૂર હતાં. પોલીસે તેમને શોધવા માટે ચક્રો ગતિમાન કર્યા હતા. પોલીસને ચોક્કસ ખાતમી મળી હતી કે, બંને આરોપી વિદેશ ભાગવાની તૈયારીમાં છે. આરોપી યશ સોલાણી પ્રથમ દુબઈ અને ત્યાંથી થાઈલેન્ડ પહોંચી ગયો હતો અને થાઈલેન્ડની નેપાળ આવ્યો છે. ત્યાંથી તે ભારતમાં પ્રવેશ કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો છે. પોલીસે આ ખાતમીને આધારે માહિતી

ફાર્ટ્રેક કોર્ટમાં કેસ ચલાવવા સહિતની માગ સાથે કલેક્ટર અને પોલીસ વડાને આવેદનપત્ર અપાયું

ફાર્ટ્રેક કોર્ટમાં કેસ ચલાવવા સહિતની માગ સાથે કલેક્ટર અને પોલીસ વડાને આવેદનપત્ર અપાયું

